



**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА  
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА  
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

---

**ЗАТВЕРДЖУЮ**  
Проректор з навчальної роботи

\_\_\_\_\_ Л.І.Чорний  
(підпис) (ініціали, прізвище)

29 серпня 2019 року  
м.п.

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ  
з навчальної дисципліни  
«Історія економіки та економічної думки»  
для підготовки на першому освітньому рівні  
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра  
за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування  
галузі знань 07 Управління та адміністрування**

## ЗМІСТ

	Стор.
1. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 2
1.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 2
1.2. Лекції ( <i>теми і плани</i> )	3
1.3. Семінарські заняття <i>(теми і плани занять; питання, задачі, завдання або кейси для поточного контролю; завдання для лабораторних робіт; методичні рекомендації для підготовки до занять)</i>	– 4
1.4. Самостійна робота студентів <i>(теми, завдання, задачі для самостійної роботи аспірантів; методичні рекомендації до їх виконання; питання для самоперевірки тощо)</i>	– 22
1.5. Індивідуальні завдання <i>(форми, тематика завдань; методичні рекомендації до їх виконання)</i>	– 32
1.6. Підсумковий контроль <i>(форми, питання, завдання, задачі тощо для підсумкового контролю; зразок екзаменаційного білета)</i>	– 34
2. Схема нарахування балів <i>(загальна схема; розрахунки нарахування балів за відповідні види навчальної діяльності)</i>	– 37
3. Рекомендовані джерела <i>(в розрізі тем дисципліни)</i>	– 38
4. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 45

## 1. Структура вивчення навчальної дисципліни

Назви теми	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		о	л	п	лаб	інд
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Вступ до історії економіки та економічної думки. Предмет, завдання і методи дослідження курсу.	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Господарства общинного суспільства та господарський розвиток і економічна думка суспільств ранніх цивілізацій.	8	-	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Економічна думка та господарський розвиток Стародавнього Сходу та Західної цивілізації (VIII ст. до н.е. - V ст. н.е.).	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Економічна думка та господарство держав Європи при феодализмі (кінець V-XV ст.).	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Господарство та економічна думка в суспільствах Західної Європи (XVI – перша половина XVII ст.).	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Формування ринкових відносин в окремих країнах Європи та їх відображення в економічній думці (др. пол. XVII ст. – 60-ті рр. XIX ст.).	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Формування ринкового господарства в Україні (др. пол. XVII – п. пол. XIX ст.).	9	-	4	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Економічна думка в період монополістичної конкуренції та розвиток ринкового господарства провідних Європейських держав (70-ті рр. XIX ст. – поч. XX ст.).	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 9. Ринкові форми господарства в Україні та основні напрямки	9	-	4	-	-	5	-	-	-	-	-	-

економічної думки (др. пол. XIX – поч. XX ст.).													
Тема 10. Ринкове господарство Європейських країн в умовах державно-монополістичного розвитку та входження у світову систему господарства (перша пол. XX ст.).	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
Тема 11. Розвиток ринкової економіки в господарствах провідних країн світу (50-80-ті роки XX ст.).	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
Тема 12. Функціонування національних господарств в умовах глобальної економіки (90-ті рр. XX ст. – поч. XXI ст.).	7	-	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
Тема 13. Функціонування господарства України в умовах командно-адміністративної системи та його трактування в економічній думці.	8	-	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-
Тема 14. Становлення ринкової системи господарства в Україні (останнє десятиріччя XX – початок XXI ст.).	8	-	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-
Всього годин:	120	16	34	-	-	70	-	-	-	-	-	-	-

### 1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Вступ до історії економіки та економічної думки. Предмет, завдання і методи дослідження курсу.	2
1.1.	Цивілізаційна парадигма пізнання суспільних процесів.	
1.2.	Господарська система і суспільне виробництво.	
1.3.	Типи господарських систем.	
2.	Економічна думка та господарський розвиток Стародавнього Сходу та Західної цивілізації (VIII ст. до н.е. - V ст. н.е.).	2
2.1.	Осьовий час та формування світових цивілізацій	
2.2.	Загальна характеристика суспільств Східної цивілізації.	
2.3.	Соціальна структура та господарська система суспільств Східної цивілізації.	
3.	Економічна думка та господарство держав Європи при феодализмі (кінець V-XV ст.).	2

3.1.	Періодизація та загальні риси феодальної системи господарювання.	
3.2.	Ранньофеодальна та феодально-роздроблена держава і церква в суспільствах цивілізацій середньовіччя.	
3.3.	Основні риси господарського життя суспільств західноєвропейської цивілізації.	
4.	Господарство та економічна думка в суспільствах Західної Європи (XVI – перша половина XVII ст.).	2
4.1.	Вплив політичних факторів на господарське життя.	
4.2.	Вплив соціальних, духовно-культурних та економічних факторів на господарське життя.	
4.3.	Основні передумови Великих географічних відкриттів.	
5.	Формування ринкових відносин в окремих країнах Європи та їх відображення в економічній думці (др. пол. XVII ст. – 60-ті рр. XIX ст.).	2
5.1.	Просвітництво як ідеологічне та інтелектуальне підґрунтя становлення буржуазного суспільства.	
5.2.	Буржуазно-демократичні революції і утвердження нової політичної, соціальної та економічної системи в суспільствах Європейської цивілізації.	
5.3.	Промислові революції: їх сутність та значення у формуванні матеріально-технічної бази ринкової економіки в Англії, Франції, Німеччині та США.	
6.	Економічна думка в період монополістичної конкуренції та розвиток ринкового господарства провідних Європейських держав (70-ті рр. XIX ст. – поч. XX ст.).	2
6.1.	Нові тенденції господарського розвитку держав Європи.	
6.2.	Структурні зміни в економіці	
6.3.	Маржинальна революція та її зв'язок зі змінами у світовому господарстві.	
7.	Ринкове господарство Європейських країн в умовах державно-монополістичного розвитку та входження у світову систему господарства (перша пол. XX ст.).	2
7.1.	Сутність та етапи формування світового господарства.	
7.2.	Основні господарські форми на початку XX сторіччя.	
7.3.	Становлення системи державного регулювання економіки.	
8.	Розвиток ринкової економіки в господарствах провідних країн світу (50-80-ті роки XX ст.).	2
8.1.	Загальні тенденції розвитку суспільств Західної цивілізації.	
8.2.	Стабілізація фінансово-грошової сфери Західної Європи та посилення її інвестиційної складової.	
8.3.	Монетаризм та рецепти стабілізації економіки М. Фрідмена.	
	Усього	16

### **1.3. Семінарські заняття**

#### **Семінарське заняття 1**

**Тема 1. Вступ до історії економіки та економічної думки. Предмет, завдання і методи дослідження курсу.**

#### Питання для усного опитування та дискусії

- 1.1. Організація господарської системи.
- 1.2. Власність на засоби виробництва.
- 1.3. Предмет історії економіки та економічної думки.

1.4. Історичні форми господарств.

1.4. Методи історії економіки та економічної думки.

### Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

**Тести.** *Виберіть позначення з правильною відповіддю або яке відповідає декільком із них.*

#### **Варіант 1.**

**1. Децентралізований спосіб організації господарських систем передбачає:**

- а) особисту залежність індивіда;
- б) формування економічного центру, який забезпечує її реалізацію;
- в) утвердження принципу свободи;
- г) обов'язкове підпорядкування усіх економічних суб'єктів рішенням органів державної влади.

...

**10. Кооперація праці характеризує господарський процес як:**

- а) відносне відокремлення окремих видів діяльності людей з наступною спеціалізацією на виконанні певних трудових операцій;
- б) взаємодія людей по створенню готового продукту;
- в) раціональність поєднання виробничих операцій, що з'явилися внаслідок поділу праці;
- г) запровадження організаційних принципів.

#### **Варіант 2.**

**1. Принцип цілісності розглядає господарську систему як:**

- а) внутрішнє дискретне утворення, що складається з якісно відмінних господарських одиниць, розташованих на різних її рівнях та функціонально пов'язаних між собою;
- б) системний об'єкт, що постійно змінюється в певному напрямку, знаходиться в стані руху;
- в) різні (відмінних між собою) частин, які, в той же час, не можна розглядати відокремлено одна від одної, які є внутрішньо взаємопов'язаними;
- г) встановлення рівня (міри) упорядкованості господарського життя суспільства.

...

**10. Методи історії економіки та економічної думки, що передбачають прийоми опису господарської системи – це:**

- а) методи методологічних досліджень;
- б) методи теоретичних досліджень;
- в) методи аналізу економічних знань;
- г) методи емпіричних досліджень.

### *Методичні вказівки*

**Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є:** централізована організація господарської системи, децентралізована організація господарської системи, комбінована організація господарської системи, ринкові господарські системи, змішані господарські системи, власність на засоби виробництва, предмет історії економіки та економічної думки, господарські одиниці, поділ праці, кооперація праці, технологія праці, методи методологічних досліджень, методи теоретичних досліджень; методи аналізу економічних знань; методи емпіричних досліджень.

**З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту особливу увагу слід звернути на такі питання:**

- способи організації господарської системи;
- сутність та історичні форми власності на засоби виробництва;
- складові предмету історії економіки та економічної думки;
- поділ праці як фактор розвитку історичних форм господарств;
- історичні форми господарства як еволюція техніки та технології виробництва;
- особливості застосування методів методологічних досліджень;
- сутність методів емпіричних досліджень;
- характеристика методів теоретичних досліджень;

- особливості застосування методів аналізу економічних знань.

### **Семінарське заняття 2,3**

#### **Тема 2. Господарства общинного суспільства та господарський розвиток і економічна думка суспільств ранніх цивілізацій.**

##### Питання для усного опитування та дискусії

- 2.1. Господарство первісного суспільства.
- 2.2. Неолітична революція.
- 2.3. Господарське життя первісного суспільства. М. Зібер про общинну організацію первісного суспільства.
- 2.4. Фактори впливу на організацію господарської діяльності общини.
- 2.5. Передумови становлення господарської сфери суспільств ранніх цивілізацій.
- 2.6. Господарська сфера суспільства месопотамської цивілізації (XI – I тис. до н.е.).
- 2.7. Господарський розвиток стародавнього Єгипту.

##### Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

**Тести.** *Виберіть позначення з правильною відповіддю або яке відповідає декільком із них.*

##### **Варіант 1.**

**1. Період розвитку первісного суспільства, який був найважчим та найдовшим періодом і збігся з льодовиковим періодом в історії Землі - це:**

- а) мезоліт;
- б) неоліт;
- в) палеоліт;
- г) латенський.

...

**10. Найбільшим господарським досягненням Стародавнього Єгипту було:**

- а) будівництво пірамід;
- б) друкування монет;
- в) виготовлення паперу;
- г) зрошувальна система землеробства.

##### **Варіант 2.**

**1. Найвизначніше технічне досягнення людини у давній кам'яний вік - це:**

- а) рибальство вудкою;
- б) човен, пліт;
- в) видобування вогню;
- г) лук і стріли

...

**10. Найбільшого розквіту за царя Хаммурапі набула наступна держава:**

- а) Аккадське царство;
- б) Вавилонське царство;
- б) Шумер;
- г) Стародавній Єгипет.

##### **Методичні вказівки**

*Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є:* праобщина, знаряддя праці, мисливство, збиральництво, господарсько-культурні типи ранньопервісного суспільства, неолітична революція, історичні типи общин

*З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту особливу увагу слід звернути на такі питання:*

- господарство ранньопервісного суспільства;

- господарсько-культурні типи ранньопервісного суспільства;
- об'єктивні умови неолітичної революції;
- тип господарства та суспільні відносини в період неолітичної революції;
- розвиток галузей та ремесел в неолітичній революції
- стадії розвитку історичних типів общин;
- основні питання дослідження первісного суспільства М. Зібером;
- фактори впливу на організацію господарської діяльності общини;
- сутність поняття «ранні цивілізації»;
- передумови становлення господарської сфери суспільств ранніх цивілізацій
- розвиток шумерського суспільства месопотамської цивілізації;
- розвиток месопотамської цивілізації за часів царя Хаммурапі;
- особливості землеволодіння у Вавілонському царстві;
- становлення єгипетської цивілізації;
- розвиток господарства та інституту власності в ранньому Єгипті;
- особливості господарства в середньому Єгипті та новому царстві.

#### **Семінарське заняття 4**

### **Тема 3. Економічна думка та господарський розвиток Стародавнього Сходу та Західної цивілізації (VIII ст. до н.е. - V ст. н.е.).**

#### Питання для усного опитування та дискусії

- 3.1. Основні напрямки суспільно-економічного розвитку та устрій держави та історичні форми господарства Давньої Індії в осьовий час.
- 3.2. Суспільство Китаю в середині I тисячоліття до н.е. Господарство в умовах імперії
- 3.3. Господарський розвиток Давньої Греції.
- 3.4. Економічна думка Давньої Греції.
- 3.5. Економічний розвиток Давнього Риму.

#### Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

**Тести.** *Виберіть позначення з правильною відповіддю або яке відповідає декільком із них.*

#### **Варіант 1.**

##### **1. Видатним представником конфуціанства у Стародавньому Китаї був:**

- а) Арістотель;
- б) Варрона;
- в) Мен-цзи;
- г) Пісістрата

...

##### **10. Основною темою дослідження Платона було:**

- а) задоволення різноманітних потреб людей;
- б) модель “ідеальної держави”;
- в) розвиток ринкових відносин;
- г) управління господарством.

#### **Варіант 2.**

##### **1. Економічні погляди Конфуція ґрунтуються на наступних морально-етичних принципах:**

- а) протекціонізму;
- б) гуманізму і вченні про ідеали;
- в) економічного лібералізму;
- г) поваги до старших.

...

##### **10. Яку із сфер господарства Ксенофонт вважав найголовнішою?**

- а) землеробство;
- б) торгівлю;



- в) ремесло;
- г) лихварство.

### **Методичні вказівки**

**Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є:** буддизм, система варн, спадкові ранги, намісники, реформи, поліси, закони Лікурга, аристократія, право власності, реформи Солона, ідеальна держава, економіка, хрестоматика, справедлива ціна, закони XII Таблиць, патриції, плебеї, вілла, колонат. латифундія

**З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту особливу увагу слід звернути на такі питання:**

- основні напрями суспільно-економічного розвитку Давньої Індії;
- устрій держави та історичні форми господарства Давньої Індії;
- суспільство Китаю в середині I тисячоліття до н.е.;
- господарство в умовах імперії: реформування власності, адміністративного устрою та судової системи;
- реформи Ван Мана;
- особливості державного устрою та господарського розвитку Давньої Греції.
- роль полісів та античних держав у становленні Західної цивілізації;
- Закони Лікурга і реформи Солона. „Ойкісне” господарство Ксенофонт як його ідеолог;
- ідеальна держава за вченням Платона;
- висвітлення економічного життя Давньої Греції в економічних працях Аристотеля;
- основні періоди економічного розвитку Давнього Риму;
- сутність законів XII Таблиць;
- трансформація земельної власності та реформи братів Гракхів;
- основні форми господарства;
- дослідження проблеми рабства у працях Катона Старшого, Варрона та Луція Колумелли.

### **Семінарське заняття 5**

**Тема 4. Економічна думка та господарство держав Європи при феодалізмі (кінець V-XV ст.).**

#### Питання для усного опитування та дискусії

- 4.1. Форми господарств та їх організація в суспільствах ранньофеодальних держав Західної Європи.
- 4.2. Зміни в господарській системі періоду феодальної роздробленості.
- 4.3. Господарство середньовічних міст.
- 4.4. Господарський розвиток Київської Русі.
- 4.5. Господарський розвиток українських земель під владою Польщі та Литви. Документальні джерела як пам'ятки економічної думки.

#### Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

**Тести.** Виберіть позначення з правильною відповіддю або яке відповідає декільком із них.

#### **Варіант 1.**

**1. Приватна власність на землю невеликої сім'ї або її членів, яка вільно відчужувалася, називалась:**

- а) алод;
- б) марка;
- в) бенефіція;
- г) імунітет.

...

**10. Яка пам'ятка економічної думки Київської Русі відображає соціальні, економічні, правові відносини в Київській Русі?**

- а) “Повчання дітям” В. Мономаха;
- б) “Руська правда”;
- в) “Повість временних літ”;
- г) “Слово о полку Ігорєва”.

**Варіант 2.**

**1. Пожиттєве земельне дарування за виконання військової служби - це:**

- а) алод;
- б) марка;
- в) бенефіція;
- г) імунітет.

...

**10. Автором літопису “Повість временних літ” є:**

- а) чернець Нестор;
- б) чернець Іоанн;
- в) чернець Даниїл;
- г) князь В. Мономах.

**Методичні вказівки**

**Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є:** феодалний маєток, домен, феодална рента, комунація, трипільна система, цензив, здольна оренда, комунальні революції, міське господарство, гільдії, цехи, вотчина, княжий двір, слуги, безпосередні виробники, полюддя, ковальство, теслярство, фільварок, волоки.

**З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:**

- структура феодалного маєтку та форми повинності залежних селян;
- сутність трипільної систем господарства;
- зміні у господарській системі сільського господарства ;
- сутність та наслідки комунальних революцій;
- регулювання господарських відносин у міському ремісництві;
- відносини власності та форми господарства у Київській Русі;
- основні групи населення у Київській Русі;
- розвиток міського господарства;
- система податків у Київській Русі;
- господарство та відносини власності на українських землях під владою Литви;
- становлення фільваркової системи;
- розвиток ремесла та торгівлі;
- регулювання економічних відносин у Литовських статутах та «Уставі на волоки».

**Семінарське заняття 6**

**Тема 5. Господарство та економічна думка в суспільствах Західної Європи (XVI – перша половина XVII ст.).**

Питання для усного опитування та дискусії

- 5.1. Меркантилізм як форма державної політики та як економічне учення про господарство централізованої держави.
- 5.2. Формування товарного господарства в західноєвропейських країнах..
- 5.3. Процес первісного нагромадження капіталу: його суть і джерела.
- 5.4. Первісне нагромадження капіталу в Англії.
- 5.5. Економічна думка періоду первісного нагромадження.
- 5.6. Передумови виникнення ринкового господарства в суспільствах Західної Європи

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

**Тести.** Виберіть позначення з правильною відповіддю або яке відповідає декільком із них.

## **Варіант 1.**

### **1. Теорія грошового балансу була основою наступного періоду меркантилізму:**

- а) уся епоха розвитку меркантилізму;
- б) пізній (зрілий) період;
- в) ранній період;
- г) немає правильної відповіді.

...

### **10. Для процесу первісного нагромадження капіталу було характерне:**

- а) домінування феодалного викупу;
- б) розвиток грошової ренти;
- в) територіальна замкнутість феодалних вотчин;
- г) збереження цехових обмежень.

## **Варіант 2.**

### **1. Копігольдерами у Англії називали селян, які були :**

- а) тимчасові орендарі клаптика землі на умовах, які встановлює лорд;
- б) безземельні селяни, що ставали батраками і поденниками;
- в) звільнені від кріпосної залежності, але були тільки спадковими власниками землі, за користування якою вони повинні були сплачувати феодалу грошову ренту;
- г) вільними розпоряджатися своїми земельними наділами, хоч вони і сплачували власникам землі - лендлордам - невелику грошову ренту.

...

### **10. Фізіократи вважали продуктивною працю, що використовується у:**

- а) промисловості;
- б) сфері послуг;
- в) сільському господарстві;
- г) ремісництві.

### *Методичні вказівки*

*Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є:* меркантилізм, «революція цін», первісне нагромадження, нагромадження капіталу, капіталізм, мануфактура, копігольдери, лізгольдери, класична політична економія, фізіократи, концепція «чистого продукту», економічні таблиці Кене, «природна ціна»,

*З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:*

- сутність та етапи меркантилізму;
- теоретико-методологічні особливості меркантилізму;
- “революція цін” та її вплив на господарський розвиток країн Європи;
- характеристика перших колоніальних імперій
- процес первісного нагромадження капіталу;
- джерела нагромадження капіталу
- передумови первісного нагромадження капіталу в Англії;
- особливості первісного нагромадження капіталу в Англії;
- економічні погляди В. Петті;
- критика меркантилізму з боку П’єра де Буагільбера;
- економічні погляди фізіократів;
- розпад феодалного господарства;
- зміни у сфері матеріального виробництва;
- зростання ролі міст та еволюція цехового господарства;
- нові форми організації господарства у Західній Європі;
- нові господарські форми у промисловості;
- зміни у сільському господарстві;
- зміни у фінансовій сфері та зародження інститутів товарного господарства.

## Семінарське заняття 7

### Тема 6. Формування ринкових відносин в окремих країнах Європи та їх відображення в економічній думці (др. пол. XVII ст. – 60-ті рр. XIX ст.).

#### Питання для усного опитування та дискусії

- 6.1. Суть ринкової господарської системи.
- 6.2. Економічна думка про ринкове господарство.
- 6.3. Генезис ринкового господарства в Англії.
- 6.4. Особливості розвитку ринкового господарства у Франції.
- 6.5. Формування ринкового господарства в Німеччині.
- 6.6. Особливості становлення ринкових відносин в США.

#### Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

**Тести.** Виберіть позначення з правильною відповіддю або яке відповідає декільком із них.

#### **Варіант 1.**

##### **1. Основою економічного вчення С. Сімонді є:**

- а) теорія порівняльних переваг;
- б) теорія реалізації і криз;
- в) ранній період;
- г) немає правильної відповіді.

...

##### **10. К. Маркс трактував заробітну плату як:**

- а) перетворену форму вартості і ціну робочої сили;
- б) мінімум засобів існування;
- в) плату за робочу силу;
- г) плату за працю.

#### **Варіант 2.**

##### **1. Соціалісти-утопісти розглядали капіталізм як:**

- а) фактор розвитку національного господарства;
- б) систему, що суперечить природному порядку й не забезпечує справедливого розподілу багатства;
- в) засіб експлуатації робітників та селян;
- г) систему ефективного використання матеріальними та трудовими ресурсами.

...

##### **10. Однією з ключових у “Капіталі” К. Маркса є теорія:**

- а) витрат виробництва;
- б) факторів виробництва;
- в) попиту і пропозиції;
- г) трудової вартості.

#### **Методичні вказівки**

**Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є:** система грошового виробництва, інститут приватної власності, конкуренція, ринкова ціна, вільна (досконала) конкуренція, економічні інститути, класична школа політичної економії, критичний напрям політичної економії, соціалісти-утопісти, німецька історична школа, марксизм, пуританізм, протекціонізм, фабрика, хлібні закони, вивіз капіталу, парцела, ліхварі, грюндерство, метрополія, федерація штатів, фритредерство.

**З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:**

- суть та основні елементи ринкової господарської системи;
- основні положення класичної політичної економії;
- характеристика критичного напрямку політичної економії;

- основні економічні ідеї соціалістів-утопістів;
- основні положення та представники німецької історичної школи;
- основні економічні положення марксизму;
- демократичні зміни в Англії;
- теорія земельної ренти та її практична реалізація в Англії;
- особливості та наслідки промислової революції в Англії;
- розвиток міжнародної торгівлі, поділ праці та теорія «золотого стандарту»;
- реформи та буржуазні революції у Франції;
- особливості формування матеріальної бази ринкового господарства Франції;
- особливості промислової революції у Франції;
- становлення національної держави та промислова революція у Німеччині;
- господарський розвиток США під впливом метрополії;
- формування ринкового господарства та промислова революція в США;
- економічні наслідки громадянської війни в США.

### **Семінарське заняття 8, 9**

#### **Тема 7. Формування ринкового господарства в Україні (др. пол. XVII – п. пол. XIX ст.).**

##### Питання для усного опитування та дискусії

- 7.1. Становлення української державності та економічна політика Б.Хмельницького.
- 7.2. Економічний розвиток Запорізької Сечі.
- 7.3. Господарство Лівобережної України за часів Гетьманщини та у складі Російської імперії.
- 7.4. Економічна політика Петра I та її вплив на економіку України.
- 7.5. Формування елементів ринкового господарства.
- 7.6. Відображення основних проблем економічного розвитку Я. Козельського. Соціально-економічні погляди Григорія Сковороди
- 7.7. Реформи Йосипа II та їх вплив на господарську систему західноукраїнських земель.
- 7.8. Криза кріпосної системи господарства.
- 7.9. Поширення ідей лібералізму в українській економічній літературі.

##### Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

**Тести.** *Виберіть позначення з правильною відповіддю або яке відповідає декільком із них.*

#### **Варіант 1.**

**1. Особливе мито «показанщина» у державі Б. Хмельницького збиралося з:**

- а) населення для утримування війська;
- б) міщан за торги та перевози;
- в) з усіх, хто виробляв спиртні напої;
- г) тих осіб, хто орендував винокурні.

...

**10. Мануфактурне виробництво на українських землях переважно використовувало працю:**

- а) вільних робітників;
- б) залежних селян;
- в) козаків;
- г) полонених.

#### **Варіант 2.**

**1. Внутрішня торгівля Запорізької Сечі обмежувалась такими товарами:**

- а) коштовності та хутро;
- б) зброя та амуніція;
- в) продукти харчування та предмети побуту;
- г) посуд та скло.

...

## 10. Указ Йосипа II про скасування панщини передбачав тільки таку повинність:

- а) податки;
- б) чинш;
- в) панщина;
- г) одружуватись з дозволу пана.

### *Методичні вказівки*

*Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є:* магнати, покозачення, козацьке господарство, гетьманські універсали, січове господарство, індивідуальне господарство, політика колонізації, кріпосна мануфактура, ярмарки, гуральництво, праця, урбаріальна регуляція, право пропінації,

*З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:*

- зміни у власності на землю в українській державі;
- фінансова політика Б.Хмельницького ;
- види господарств на Запорізькій Сечі;
- внутрішня торгівля та фінансова політика Запорізької Сечі;
- трансформація землеволодіння господарства Лівобережної України;
- розвиток ремесла та зародження мануфактурного виробництва.
- виникнення нових міст та зрушення у внутрішній і зовнішній торгівлі;
- колоніальний характер економічної політики Петра I щодо України;
- зростання товарно-грошових відносин та інших елементів ринкового господарства;
- дослідження проблем відтворення Я. Козельським;
- соціально-економічна роль людини та праці у поглядах Г. Сковороди;
- реформи Йосипа II та їх вплив на господарську систему західноукраїнських земель;
- причини та основи прояви кризи кріпосного права ;
- сутність та принципи реалізації програми прихильності;
- економічні погляди В. Каразіна, С. Десницького, М. Балудянського, Т. Степанова;
- економічні погляди та наукова діяльність І.В. Вернадського .

### *Семінарське заняття 10*

*Тема 8. Економічна думка в період монополістичної конкуренції та розвиток ринкового господарства провідних Європейських держав (70-ті рр. XIX ст. – поч. XX ст.).*

#### *Питання для усного опитування та дискусії*

- 8.1. Австрійська школа граничної корисності маржиналізму.
- 8.2. Математична школа маржиналізму.
- 8.3. Соціальний напрямок політичної економії як передумова появи інституціоналізму
- 8.4. Американська школа маржиналізму.
- 8.5. Кембріджська школа маржиналізму.
- 8.6. Лозанська школа маржиналізму.

#### *Аудиторна письмова робота*

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

**Тести.** *Виберіть позначення з правильною відповіддю або яке відповідає декільком із них.*

#### **Варіант 1.**

**1. Яка із шкіл маржиналізму базувалась на суб'єктивно-психологічному підході до аналізу економічних процесів та їх факторів?**

- а) австрійська;
- б) кембріджська;
- в) американська;
- г) математична.

...

**10. Хто вперше із дослідників в історії економічної думки запропонував модель загальної економічної рівноваги в математичній формі?**

- а) К. Менгер;
- б) Ф. Візер;
- в) С. Джевонс;
- г) Л. Вальрас.

**Варіант 2.**

**1. За вченням А. Маршалла гранично ринкова ціна визначається:**

- а) витратами на його виробництво;
- б) як результат перетину ціни попиту, визначеного граничною корисністю і ціни пропозиції, визначеної граничними витратами;
- в) корисністю товару;
- г) бажанням продавця отримати найбільший прибуток...

**10. Характерним елементом американської школи маржиналізму була наступна теорія:**

- а) теорії витрат;
- б) теорія граничної продуктивності;
- в) теорія граничної корисності;
- г) монетарна теорія.

**Методичні вказівки**

*Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є:* теорія граничної корисності, теорія вартості (цінності), маржинальна концепція відсотка, ланцюжок Джевонса, закон попиту, теорія обміну (цінності), соціальний напрям економічної думки, універсальна економіка, неокласичний економічний аналіз, динаміка витрат, ефект реальних касових залишків, монетарна теорія економічного циклу, модель загальної економічної рівноваги, теорія економічного оптимуму.

*З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:*

- учення про блага К. Менгера;
- теорія суб'єктивних витрат Ф. Візера;
- теорія цінності Е. Бем-Баверка;
- теорія обміну (цінності) В.С. Джевонса;
- моделі поведінки фірми А. Курно;
- економічні закони Г. Госсена;
- сутність та основні представники соціального напрямку політичної економії;
- економічні погляди Дж. Б. Кларка як засновника американської школи маржиналізму;
- синтетична теорія вартості та ринковий механізм ціноутворення А. Маршалла;
- ефект реальних касових залишків А. Пігу;
- монетарна теорія економічного циклу Р. Хоутрі;
- модель загальної економічної рівноваги Л. Вальраса;
- наукові пошуки В. Парето та його теорія економічного оптимуму.

**Семінарське заняття 11,12**

**Тема 9. Ринкові форми господарства в Україні та основні напрямки економічної думки (др. пол. XIX – поч. XX ст.).**

*Питання для усного опитування та дискусії*

- 9.1. Економічні передумови та сутність реформ 1848 р. та 1861 р.
- 9.2. Загальна характеристика індустріального розвитку економіки України.
- 9.3. Розвиток промисловості у Східній та Західній Україні
- 9.4. Аграрні відносини та стан сільського господарства.
- 9.5. Столипінська аграрна реформа, її здійснення в Україні
- 9.6. Внутрішня торгівля в системі ринкових відносин.

- 9.7. Фінансова та банківсько-грошова системи на території України  
9.8. Марксистська течія в українській економічній думці. М.Зібер.  
9.9. Київська психологічна школа (М.Бунге та його послідовники про розвиток національної економіки).

### Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

**Тести.** *Виберіть позначення з правильною відповіддю або яке відповідає декільком із них.*

#### **Варіант 1.**

**1. Хто з українських вчених був першим популяризатором економічного вчення К. Маркса в Росії та Україні?**

- а) І. Франко;
- б) М. Зібер;
- в) М. Туган-Барановський;
- г) Р. Орженцький

...

**10. Яка галузь промисловості була найбільш розвинена на Лівобережній Україні?**

- а) легка;
- б) важка;
- в) цукрова;
- г) вугільна.

#### **Варіант 2.**

**1. Яку теорію М. Зібер називав ядром “Капіталу”?**

- а) грошей;
- б) додаткової вартості;
- в) трудової вартості;
- г) корисності.

...

**10. Яка форма організації селянських господарств почала виникати у відповідь на розвиток товарно-грошових відносин на селі наприкінці XIX ст.?**

- а) селянська монополія;
- в) селянське підприємство;
- б) селянська кооперація;
- г) фермерське господарство.

### *Методичні вказівки*

**Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є:** селянські реформи, залізниця, акціонерні товариства, іноземні інвестиції, кооперація, індустріалізація, промислові райони, кустарно-ремісничий характер промисловості, Селянський земельний банк, аграрне перенаселення, селянське підприємництво, державна аграрна реформа, парова система землеробства, торгівельна діяльність, фондовий ринок, митна політика, торгівельні монополії, бюджетна політика, державний борг, система золотомонетного стандарту, грошова реформа, кредитна система, кредитні банки, емісійний банк, громадські позикові каси, стадії капіталістичного розвитку, привласнення неоплаченої праці робітників, категорія цінність, праця, витрачена на виробництво товарів, стадії капіталістичного шляху, ліберальне реформування господарства, потреби у формуванні попиту, прогресивність підприємницьких відносин, генезис ринкових відносин, дослідження ринкової ціни.

**З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:**

- передумови та сутність селянських реформ 1848 р в Австро-Угорщині та 1861 року у Російській імперії;
- індустріальний розвиток Східної України;
- аграрно-сировинний розвиток Західної України;
- розвиток промисловості у Східній Україні;



- аграрні відносини та стан сільського господарства у Східній Україні;
- сутність та наслідки Столипінської аграрної реформи;
- основні форми внутрішньої торгівлі у Східній Україні;
- розвиток внутрішньої торгівлі у Західній Україні;
- фінансово-грошова система на Східній Україні;
- основні форми фінансових установ та їх діяльність на Західній Україні;
- економічні погляди представників марксистської течії в українській економічній думці (С. Подолинський, Г. Цехановецький, М. Косовський);
- розвиток ідей марксизму у працях М. Зібєрта;
- податкові реформи та розвиток національної економіки у поглядах М. Бунге;
- економічні ідеї представників Київської психологічної школи (д. Піхно, В.Я. Жєлезнов П. Струве, О. Білимович ).

### **Семінарське заняття 13**

**Тема 10. Ринкове господарство Європейських країн в умовах державно-монополістичного розвитку та входження у світову систему господарства (перша пол. XX ст.).**

#### Питання для усного опитування та дискусії

- 10.1. Уповільнення економічного розвитку провідних індустріальних країн Європи та США в 1918-1928 рр.
- 10.2. Вплив цивілізаційних факторів на систему повоєнних економічних відносин.
- 10.3. Виникнення кейнсіанства.
- 10.4. “Новий курс” Ф.Рузвельта та його теоретична основа.
- 10.5. Нацистський варіант реформування економіки.
- 10.6. Господарство Великобританії і Франції 30-х рр. XX ст.

#### Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

**Тести.** *Виберіть позначення з правильною відповіддю або яке відповідає декільком із них.*

#### **Варіант 1.**

**1. Головною працею Дж.М. Кейнса вважається:**

- а) “Економічна таблиця”;
- б) “Капітал”;
- в) “Загальна теорія зайнятості, процента та грошей”;
- г) “Дослідження про природу та причини багатства народів”.

...

**10. Що з названого не характеризує “новий курс” Рузвельта в США?**

- а) відміна золотого стандарту;
- б) розробка “кодексів чесної конкуренції”;
- в) програма допомоги безробітним;
- г) компенсації фермерам за скорочення посівів і поголів’я худоби.

#### **Варіант 2.**

**1. У економіці якої країни в 30-ті роки XX сторіччя були практично реалізовані ідеї автаркії - повного самозабезпечення країни?**

- а) США;
- б) Німеччини;
- в) Франції;
- г) Великобританії.

...

**10. Великобританія обрала наступні напрями для подолання кризи 1929-1933 років:**

- а) порятуюнок промисловості та фермерських господарств;
- б) реформи у соціальній сфері;

в) виправлення дисбалансу бюджету та поліпшення становища у зовнішній та внутрішній торгівлі;

г) мілітаризація економіки та згорання валютних операцій.

### *Методичні вказівки*

*Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є:* післявоєнний етап, стабілізація, економічна криза, монополізація, мандатна система, економічний націоналізм, масова культура, кіновиробництво, середній клас, кейнсіанство, повна зайнятість населення, концепція мультиплікатора, новий курс, Велика депресія, «Новий порядок», королівська Комісія з національної економіки, європейський картель.

*З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:*

- особливості економічного розвитку США в 1918-1929 рр.;
- депресивний розвиток економіки Великої Британії в 1918-1929 рр.;
- кризовий та посткризовий розвиток економіки Франції у 1918-1929 рр.;
- нестабільний розвиток економіки Німеччини у 1918-1929 рр. ;
- вплив політичних факторів на систему повоєнних економічних відносин;
- економічні кризи як фактор розвитку системи повоєнних економічних відносин;
- основні положення кейнсіанства;
- етапи та заходи «Нового курсу» Ф. Рузвельта;
- втілення ідей кейнсіанства у економічній політиці Ф. Рузвельта;
- мілітаризація економіки та заходи нового порядку нацистського варіанту реформування економіки;
- діяльність уряду лейбористів щодо розвитку господарства Великобританії у 30-ті роки ХХ ст.;
- реформування господарства Франції у 30-ті роки ХХ ст.

### *Семінарське заняття 14*

#### *Тема 11. Розвиток ринкової економіки в господарствах провідних країн світу (50-80-ті роки ХХ ст.).*

##### *Питання для усного опитування та дискусії*

- 11.1. Інтернаціоналізація виробництв та інтеграція господарських систем.
- 11.2. Науково-технічний прогрес і НТР та їх вплив на розвиток світової системи господарства та національних економік.
- 11.3. Соціалізація суспільств Західно-Європейської гілки цивілізації як реалізація ідеї людиноцетризму.
- 11.4. Формування та суть змішаної економічної системи.
- 11.5. Корпоративні форми господарств у 50-80-ті роки ХХ ст. та їх наукове обґрунтування.
- 11.6. Економічна політика зростання та антикризова політика у реформуванні господарств окремих країн Західної Європи, США та Японії.

##### *Аудиторна письмова робота*

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

**Тести.** *Виберіть позначення з правильною відповіддю або яке відповідає декільком із них.*

#### **Варіант 1.**

##### **1. У чому полягала сутність «зеленої революції»:**

- а) розвитку екологічно чистих технологій;
- б) підвищенню якості та безпеки харчових продуктів;
- в) потужний розвиток селекційної справи;
- г) розширення зовнішньоекономічних зв'язків.

...

**10. В основу моделі «шведський соціалізм» було покладено:**

- а) розробку прогнозів розвитку та шляхів досягнення бажаних результатів;
- б) держава починає коректувати розподіл доходів, визначений ринком;
- в) незначна державна власність у промисловості;
- г) принцип згоди (або солідарності) представників різних соціальних сторін;

**Варіант 2.**

**1. Змішана економічна система передбачала:**

- а) домінування приватного капіталу;
- б) регулювання капіталізму державою;
- в) державне втручання в економічні відносини;
- г) координацію ринкових відносин.

...

**10. Яка країна відмовилась від державного соціального забезпечення:**

- а) США;
- б) Південна Корея;
- в) Японія;
- г) Німеччина.

*Методичні вказівки*

*Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є:* інтернаціоналізація, міжнародні організації, мережеві структури, міжнародний технологічний трансферт, Міжнародна торгова організація, Світова організація торгівлі, міжнародна економічна інтеграція, європейська інтеграція, науково-технічна революція, «зелена революція», система соціально-трудова відносин., соціальне партнерство, змішана економічна система, корпорація, холдинг, консорціум, конгломерат, моделі корпорацій.

*З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:*

- сутність та основні тенденції інтернаціоналізації;
- основні напрями інтеграції господарських процесів;
- сутність та характерні ознаки НТР у 50-80 ті роки ХХ сторіччя;
- вплив НТР на національні економіки та сільське господарство;
- розвиток інституціонального середовища соціальної сфери;
- сутність моделі соціального партнерства;
- розвиток корпорацій у світовій економіці;
- сутність та переваги холдингів;
- розвиток консорціумів та конгломератів;
- сутність американської моделі корпорації;
- особливості європейської моделі корпорації;
- сутність японської моделі корпорації;
- тенденції та причини економічного зростання 50-60-х років ХХ сторіччя;
- теорії економічного зростання;
- економічне диво” Німеччини;
- докризовий розвиток Великобританії та Франції
- економічне зростання у США та Японії;

*Семінарське заняття 15*

*Тема 12. Функціонування національних господарств в умовах глобальної економіки (90-ті рр. ХХ ст. – поч. ХХІ ст.).*

*Питання для усного опитування та дискусії*

12.1. Передумови, суть та наслідки інформаційно-технологічної революції кінця ХХ – початку ХХІ ст. як складової сучасної НТР.

12.2. Поява та розвиток постіндустріальної, сервісно-інформаційної економіки країн європейської цивілізації.

12.3. Теорія постіндустріального суспільства та основні риси його господарської системи та її основоположники.

12.4. Теорія інформаційного суспільства та становлення інформаційної економіки.

12.5. Інституціоналізм та зростання його значення під впливом змін у господарській практиці.

### Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

**Тести.** *Виберіть позначення з правильною відповіддю або яке відповідає декільком із них.*

#### **Варіант 1.**

**1. Який сектор національної економіки став домінувати внаслідок інформаційно-технологічної революції:**

- а) добувна промисловість;
- б) переробна промисловість;
- в) сфера послуг;
- г) будівництво.

...

**10. Термін “постіндустріалізм” ввів у науковий обіг наступний науковець:**

- а) А. Пенті;
- б) Д. Белл;
- в) Дж. Гелбрейт;
- г) Я. Тінберген.

#### **Варіант 2.**

**1. Інформаційне суспільство передбачало вирішення компаніями наступних проблем:**

- а) економічних;
- б) соціальних;
- в) екологічних;
- г) глобалізаційних.

...

**10. Фундатором неінституціоналізму є:**

- а) Роберт Фогель;
- б) Джеймс Б'юкенен;
- в) Рональд Коуз;
- г) Дуглас Норт.

### *Методичні вказівки*

**Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є:** інформаційно-технологічна революція, революційний переворот у продуктивних силах суспільства; нові інформаційні технології, відкриття у сфері інформаційних технологій, теорія постіндустріального суспільства, «нова економіка», постіндустріальне суспільство, трансакційні витрати

**З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:**

- передумови інформаційно-технологічних революцій кінця ХХ - початку ХХІ сторіччя;
- суть та наслідки інформаційно-технологічних революцій кінця ХХ - початку ХХІ сторіччя;
- передумови та зміст постіндустріальної, сервісно-інформаційної економіки країн європейської цивілізації;
- трансформації макро- та макrorівня викликані постіндустріальною, сервісно-інформаційною

- економікою;
- економічний розвиток індустріально розвинених країн упродовж другої половини 1980-х років - початку ХХІ ст.;
- розвиток національних економік як складова світових процесів інтернаціоналізації та інтеграції господарського життя;
- сутність та складові теорії постіндустріального суспільства;
- суть теорії постіндустріального суспільства Д Белла;
- сутність та основні риси теорії інформаційного суспільства;
- основні риси постіндустріальної економіки;
- еволюція та структура інституціонального напрямку у другій половині ХХ сторіччя;
- основні напрями інституціоналізму;
- сутність та дослідження трансакційних витрат Р. Коузом;
- сутність економічної теорії прав власності;
- сутність «теореми Коуза».

### *Семінарське заняття 16*

***Тема 13. Функціонування господарства України в умовах командно-адміністративної системи та його трактування в економічній думці.***

#### Питання для усного опитування та дискусії

- 13.1. Зміни в суспільстві після Жовтневої революції та їх вплив на господарську сферу.
- 13.2. Політика «воєнного комунізму» та її основні риси.
- 13.3. Нова економічна політика (НЕП).
- 13.4. Економічні перетворення періоду “хрущовської відлиги”.
- 13.5. „Косигінська реформа”: передумови та основні напрямки, їх теоретичне обґрунтування в українській радянській економічній літературі 60-х – першої половини 70-х років.
- 13.6. «Перебудова» як спроба переходу до регульованої ринкової економіки.

#### Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

**Тести.** *Виберіть позначення з правильною відповіддю або яке відповідає декільком із них.*

#### **Варіант 1.**

##### **1. Сутністю «воєнного комунізму» є:**

- а) воєнна диктатура з широким застосуванням примусових заходів у господарстві;
- б) одержавлення промисловості;
- в) розвиток ринкових відносин;
- г) побудова державного капіталізму.

...

##### **10. Політика «перебудови» на рівні підприємств передбачала:**

- а) вільний вибір постачальників та споживачів;
- б) регулювання діяльності підприємства економічними нормативами;
- в) зміну мотивації праці;
- г) плюралізм форм власності.

#### **Варіант 2.**

##### **1. Основною метою косигінської реформи було:**

- а) розвиток кооперації;
- б) вдосконалення планування і економічне стимулювання;
- в) розвиток господарського механізму;
- г) технічна реконструкція економіки.

...

##### **10. Яка реформа в СРСР передбачала пом'якшення жорсткої регламентації діяльності колгоспів?**

- а) косигінська;

- б) «хрущовська відлига»;
- в) перебудова;
- г) НЕП.

### *Методичні вказівки*

**Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є:** тоталітарне суспільство, номенклатура, обов'язкова державна ідеологія, «воєнний комунізм», продрозкладка, главки, загальна трудова повинність, трудова армія, одержавлення, радгосп, колгосп, НЕП, державний капіталізм, продподаток, комуна, артіль, господарський розрахунок, приватне торговельно-промислове підприємництво, трести, синдикати, грошова реформа, червінець, адміністративно-командна економічна система, одержавлення економіки, редистрибутивний принцип розподілу продукції, визначення собівартості сільськогосподарської продукції, республіканські раднаргоспи, житлове будівництво, перебудова, кооперація.

**З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:**

- політична система суспільства після Жовтневої революції;
- соціальна структура суспільства;
- духовно-культурна сфера суспільства;
- господарська сфера суспільства;
- політика воєнного комунізму та її соціально – економічні заходи;
- нова економічна політика як система регульованої ринкової економіки;
- економічні перетворення періоду “хрущовської відлиги”;
- “Косигінська” реформа: передумови та основні напрями;
- обґрунтування економічних змін О.Г. Ліберманом;
- економічні заходи політики «перебудови».

### *Семінарське заняття 17*

#### **Тема 14. Відновлення основ ринкової системи господарства в Україні (останнє десятиріччя XX – початок XXI ст.)**

- 14.1. Становлення національної держави та проблеми реструктуризації господарського комплексу.
- 14.2. Формування основ національної системи господарства.
- 14.3. Радикальні економічні перетворення другої половини 1990-х років та їх наслідки.
- 14.4. Стабілізація ринкової трансформації економіки України

#### Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

**Тести.** *Виберіть позначення з правильною відповіддю або яке відповідає декільком із них.*

#### **Варіант 1.**

**1. Яке явище свідчило про глибоку системну кризу економіки України у 1993 році?**

- а) деформації у сфері фінансів;
- б) гіперінфляція;
- в) істотне погіршення галузевої структури національного виробництва;
- г) посилення фіскальних ознак податкової системи.

...

**10. У період 2000-2004 років більшість продукції промисловості України орієнтувалась на такий ринок:**

- а) національний ;
- б) зовнішній;
- в) регіональний;
- г) транснаціональний.

## Варіант 2.

### 1. Який захід передбачався радикальними економічними перетвореннями в Україні другої половини 90-х років ХХ сторіччя?

- а) поширення вільних цін;
- б) бартеризація зовнішньої торгівлі;
- в) відміна дотацій на виробництво збиткової продукції;
- г) неконтрольовані видатки державного бюджету.

...

### 10. У який період розвитку незалежної України відбулося зростання національної економіки:

- а) 1992-1994 р.р.;
- б) 2000-2004 р.р.;
- в) 2005-2008 р.р.;
- г) 1994-1999 р.р.

## *Методичні вказівки*

*Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є:* незалежність, атрибути державності, економічний потенціал, ринкова економіка, «шокова терапія», приватизація, системна криза, фіскальний характер податкової системи, радикальні економічні перетворення, ринкова інфраструктура, макроекономічна динаміка, інституційні реформи, стратегія розвитку, малий бізнес, грошова та валютна політика.

*З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:*

- основні завдання становлення національної держави;
- економічний потенціал України в момент проголошення незалежності;
- основні заходи першого етапу реформування (1991-1992 рр.) ;
- протиріччя економічного розвитку на другому етапі реформування (1992-1994 рр.);
- основні економічні тенденції третього етапу економічного розвитку (1994-1999 рр.);
- стабілізація та економічне зростання (2000-2004 рр.);
- реалізація політики зростання економіки України (2005-2008 р.р.);

### *1.4. Самостійна робота студентів*

Самостійна робота студентів є однією з форм оволодіння матеріалом із навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки». Виконання самостійної роботи дозволяє аспірантам розвивати самостійне мислення, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опанувати практичні навички з управління інноваціями.

Самостійна робота із навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки» складається з двох окремих завдань: письмових робіт по 14 темах та одного індивідуального завдання, обраного за темою наукової роботи. Письмова робота та індивідуальне завдання виконується у межах годин, відведених для самостійної роботи навчальним планом.

Студенти виконують письмову роботу та індивідуальне завдання самостійно з одержанням необхідних консультацій від науково-педагогічного працівника протягом семестру. Форма контролю – перевірка письмових та розрахункових робіт.

### **Тема 1. Вступ до історії економіки та економічної думки. Предмет, завдання і методи дослідження курсу.**

#### *Питання для самостійної роботи*

- 1.1. Порівняльний аналіз формаційної та цивілізаційної парадигми.
- 1.2. Періодизація історичного розвитку господарських систем.

#### *Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи*

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розкрити сутність формаційної парадигми. Розкрити сутність та критерії порівняльного аналізу формаційної та цивілізаційної парадигми.

На підставі опрацьованої літератури розкрити сутність періодизації історичного розвитку господарських систем. Охарактеризувати періодизацію історичного розвитку господарських систем за цивілізаційним підходом. Проаналізувати періодизацію історичного розвитку господарських систем за особливістю державного устрою суспільств Західноєвропейської цивілізації. Охарактеризувати періодизацію історичного розвитку господарських систем за етапами розвитку товарного господарства.

### **Питання для самоконтролю**

1. В чому полягає сутність формаційної парадигми?
2. Які основні критерії порівняння формаційної та цивілізаційної парадигми?
3. В чому полягає сутність періодизації історичного розвитку господарських систем?
4. Які основні стадії розвитку господарських систем виділяють за періодизацією історичного розвитку господарських систем за цивілізаційним підходом?
5. Які виділяють історичні періоди розвитку господарських систем за особливістю державного устрою суспільств Західноєвропейської цивілізації?
6. Які виділяють етапи розвитку товарного господарства?

## **Тема 2. Господарства общинного суспільства та господарський розвиток і економічна думка суспільств ранніх цивілізацій.**

### Питання для самостійної роботи

- 1.1. Господарство та господарська діяльність суспільств первісної історії України.
- 1.2. Трипільська культура.
- 1.3. Закони Хаммурапі та відображення в них явищ і процесів господарського життя.
- 1.4. Найдавніші пам'ятки економічної думки Єгипту та відображення в них особливостей організації господарства, землекористування, обміну, рабства.

### Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення проаналізувати розвиток господарства в епоху раннього палеоліту. Розкрити особливості господарства пшеворської, зарубинецької та черняхівської культури. Охарактеризувати особливості розвитку племінних союзів на території України.

На підставі опрацьованої літератури охарактеризувати господарську діяльність трипільської культури. Розкрити особливості галузевої структури господарства трипільців.

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення проаналізувати структуру кодексу законів Хамурапі. Розкрити особливості регулювання господарських відносин та форми землеволодіння в Кодексі законів Хамурапі.

На підставі опрацьованої літератури охарактеризувати регулювання господарських відносин у адміністративно-господарських документах Стародавнього Єгипту. Розкрити особливості регулювання господарських відносин у повчаннях та пророцтвах

### **Питання для самоконтролю**

1. Які особливості розвитку господарства в епоху раннього палеоліту?
2. Які виділяють особливості господарства в пшеворській, зарубинецькій та черняхівській культурах?
3. Які особливості розвитку племінних союзів на території України?
4. Які характерні риси господарської діяльності трипільської культури?
5. Які основні положення регулювання господарського життя відображені у Законах Хамурапі?



6. Як регулювалась організація господарства в адміністративно-господарських документах Стародавнього Єгипту?
7. Які аспекти господарського життя Стародавнього Єгипту знайшли відображення у повчаннях, “Прореченні Іпусера” та “Пророцтві Неферті”?

### **Тема 3. Економічна думка та господарський розвиток Стародавнього Сходу та Західної цивілізації (VIII ст. до н.е. - V ст. н.е.).**

#### *Питання для самостійної роботи*

- 1.1. Економічна думка у праці Артхашастра.
- 1.2. Історичні форми господарств у працях Конфуція.
- 1.3. Пам’ятки економічної думки «Гуаньцзи».

#### *Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи*

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розкрити висвітлення основних аспектів фінансової політик держави у праці Артхашастра. Охарактеризувати регламентацію торгівельної діяльності у праці Артхашастра.

На підставі опрацьованої літератури розкрити сутність патріархально-папгерналістську концепції держави. Охарактеризувати роль держави в розвитку господарських процесів суспільства у працях Конфуція.

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розкрити систему заходів регулюючого впливу держави на економічне життя у праці «Гуаньцзи». Охарактеризувати основи фінансово-кредитної та грошової політики у праці «Гуаньцзи».

#### **Питання для самоконтролю**

1. Які економічні функції держави визначено у праці Артхашастра?
2. Як врегульовані питання встановлення митних зборів та податкових платежів у праці Артхашастра?
3. У чому полягає сутність патріархально-папгерналістську концепції держави у працях Конфуція?
4. Які соціально-економічні аспекти державного управління виділяв Конфуцій?
5. Яка роль відводилась держави в економічних процесах у праці «Гуаньцзи»?
6. Які форми та інструменти підтримки виробників з боку держави запропоновано у праці «Гуаньцзи»?

### **Тема 4. Економічна думка та господарство держав Європи при феодалізмі (кінець V-XV ст.).**

#### *Питання для самостійної роботи*

- 1.1. Економічні погляди каноністів. Фома Аквінський.
- 1.2. «Повість минулих літ» та «Руська Правда».
- 1.3. Галицько-Волинська держава, її господарський розвиток.
- 1.4. Економічні наслідки татаро-монгольської навали.

#### *Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи*

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення описати особливості дослідження економічних відносин каноністами. Проаналізувати погляди Фоми Аквінського на поділ праці, власність, гроші. Розкрити сутність теорії «справедливої ціни»

На підставі опрацьованої літератури охарактеризувати висвітлення економічних відносин у «Повісті минулих літ». Проаналізувати регламентацію відносин власності, отримання грошових та натуральних виплат, штрафів за порушення норм у «Руській Правді».

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення визначити особливості розвитку аграрних відносин Галицько-Волинської держави. Проаналізувати зовнішню торгівлю та грошову систему Галицько-Волинської держави.

На підставі опрацьованої літератури охарактеризувати економічну та політичну залежність українських земель від влади Золотої Орди. Визначити причини відставання українських земель від країн Західної Європи.

#### **Питання для самоконтролю**

1. У чому полягає сутність економічних поглядів каноністів?
2. Які основні економічні поняття досліджував Фома Аквінський?
3. У чому сутність теорії «справедливої ціни» Фоми Аквінського?
4. Які основні економічні питання господарського розвитку Київської Русі висвітлено у «Повісті минулих літ»?
5. Як регулювались відносини власності, грошові та натуральні виплати, питання торгівлі у «Руській Правді»?
6. Які особливості господарського розвитку Галицько-Волинської держави?
7. Які виділяються економічні наслідки татаро-монгольської навали?

### **Тема 5. Господарство та економічна думка в суспільствах Західної Європи (XVI – перша половина XVII ст.).**

#### Питання для самостійної роботи

- 1.1. Економічні наслідки Великих географічних відкриттів.
- 1.2. Соціальні зрушення як результат первісного нагромадження капіталу.
- 1.3. Особливості переходу до товарного господарства в Голландії.

#### Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення охарактеризувати основні напрями активізації торгівлі завдяки Великим географічним відкриттям. Проаналізувати тенденції становлення світової економіки внаслідок Великих географічних відкриттів.

На підставі опрацьованої літератури проаналізувати розвиток мануфактурного виробництва та змін у структурі суспільстві як результату первісного нагромадження капіталу. Визначити зміни у грошово-кредитній сфері в Європейських країнах.

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення проаналізувати становлення Голландії як незалежної держави. Охарактеризувати економічний розвиток Голландії як колоніальної імперії.

#### **Питання для самоконтролю**

1. Які напрями активізації торгівлі відбулися завдяки Великим географічним відкриттям?
2. Як завдяки Великим географічним відкриттям почали формуватися світове господарство та міжнародний поділ праці?
3. Які форми мануфактурного виробництва розвивалися внаслідок первісного нагромадження капіталу?
4. Які зміни у структурі суспільства відбулися внаслідок виникнення нового способу виробництва в європейських країнах?
5. Які особливості економічного розвитку були характерні для північної та південної Голландії?
6. Як визначав господарський розвиток Голландії торгівельний капітал?

### **Тема 6. Формування ринкових відносин в окремих країнах Європи та їх відображення в економічній думці (др. пол. XVII ст. – 60-ті рр. XIX ст.).**

#### Питання для самостійної роботи

- 1.1. Освітня революція.

- 1.2. Дослідження основних проблем ринкового господарства в працях А.Сміта, Д.Рікардо та Дж.С.Мілля.
- 1.3. Ж.Б.Сей та Ф.Бастіа про ринкову економіку.
- 1.4. Німецька історична школа.
- 1.5. Значення ліберальної економічної теорії Г.Ч. Кері в становленні капіталістичних відносин у країні.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення охарактеризувати сутність освітньої революції. Визначити наслідки освітньої революції для суспільного життя країн Європи.

На підставі опрацьованої літератури розкрити систему уявлень про ринкову економіку А. Сміта. Проаналізувати економічні погляди та теорію вартості Д. Рікардо. Розробка методологічних основ політичної економії та дослідження проблем економічного зростання у працях Дж.С.Мілля.

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення охарактеризувати основні положення методології економіки, суб'єктивної концепції цінності та теорії трьох факторів виробництва Ж.Б. Сея. Розкрити основні положення теорії Ж. Б. Сея стосовно підприємницької діяльності та рівноваги попиту і пропозиції. Розкрити сутність теорії послуг та теорії «гармонії інтересів» Ф. Бастіа. Проаналізувати основні положення економічного лібералізму Ф. Бастіа.

На підставі опрацьованої літератури проаналізувати основні ідеї представників старої історичної школи в Німеччині. Визначити основні ідеї нової історичної школи. Охарактеризувати особливості історичного напрямку у працях В. Зомбарта та М. Вебера. Розкрити основні положення соціального напрямку у політичній економії німецької історичної школи.

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розкрити сутність теорії «гармонії інтересів» Г.Ч. Кері. Проаналізувати погляди Г.Ч. Кері стосовно зовнішньої торгівлі та протекціонізму.

**Питання для самоконтролю**

1. Які основні напрями та наслідки освітньої революції?
2. Які основні теорії та економічні погляди А. Сміта?
3. Які були погляди А. Сміта про сутність і джерела багатства?
4. У чому полягала сутність теорії трудової вартості та теорії відносних (порівняльних) переваг у міжнародній торгівлі Д. Рікардо?
5. У чому полягала революційність методології політичної економії та економічних поглядів Дж С. Мілля?
6. Які основні положення економічних теорії Ж.Б. Сея?
7. У чому полягала сутність теорії «гармонії інтересів» Ф. Бастіа?
8. Які основні економічні ідеї представників представників старої історичної школи в Німеччині (В. Рошер, Б. Гільдебранд, К. Кніс)?
9. Які основні ідеї представників нової історичної школи (Г. Шмоллер, Л. Brentano, К. Бюхер)?
10. Які особливості історичного напрямку розкрито у працях В. Зомбарта та М. Вебера?
11. Які основні положення соціального напрямку політичної економії розкрито у поглядах Р. Штольцмана, Р. Штамлера, О. Шпанна?
12. Які основні положення ліберальної економічної теорії Г.Ч. Кері?

**Тема 7. Формування ринкового господарства в Україні  
(др. пол. XVII – п. пол. XIX ст.).**

Питання для самостійної роботи

- 1.1. Особливості суспільно-економічного розвитку напередодні Визвольної війни.
- 1.2. Економічні погляди Ф. Прокоповича.

### 1.3. Ліквідація соціальних здобутків Визвольної війни в останній третині XVIII ст.

#### Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розкрити становище селян та шляхти напередодні Визвольної війни. Проаналізувати зміни у товарно-грошових відносинах та суспільному поділі праці на українських землях.

На підставі опрацьованої літератури охарактеризувати завдання економіки у системі наук Ф Прокоповича. Проаналізувати основні ідеї Ф Прокоповича стосовно ринкового розвитку держави та абсолютизму.

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення проаналізувати основні етапи закріпачення селян в період правління Катерини II. Охарактеризувати основні шляхи підвищення продуктивності праці селян-кріпаків.

#### **Питання для самоконтролю**

1. Які причини зростання великого землеволодіння шляхти напередодні Визвольної війни?
2. Які відбувались зміни у соціальному статусі селян?
3. Які спостерігались тенденції розвитку товарно-грошових та виробничих відносин на українських землях напередодні Визвольної війни?
4. Які були основні погляди Ф Прокоповича щодо економічного розвитку держави?
5. Як відбувався процес перетворення селян в кріпаків на українських землях в період правління Катерини II?
6. Які були запроваджені шляхи підвищення продуктивності праці селян-кріпаків?

### **Тема 8. Економічна думка в період монополістичної конкуренції та розвиток ринкового господарства провідних Європейських держав (70-ті рр. XIX ст. – поч. XX ст.).**

#### Питання для самостійної роботи

- 1.1. Промислове зростання Німеччини в кінці XIX ст.
- 1.2. США – лідер світової економіки.
- 1.3. Особливості господарської системи Англії в період монополістичної конкуренції.
- 1.4. Економічний розвиток Франції.

#### Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розкрити особливості промислового розвитку Німеччини в кінці XIX сторіччя. Проаналізувати вплив духовно-культурних факторів на господарський розвиток країни.

На підставі опрацьованої літератури розкрити особливості індустріалізації та монополізації промисловості США. Проаналізувати розвиток аграрної сфери США наприкінці XIX сторіччя.

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення проаналізувати розвиток промисловості Англії в кінці XIX сторіччя. Розкрити особливості розвитку фінансово-банківської сфери та сільського господарства Англії.

На підставі опрацьованої літератури розкрити основні тенденції промислового розвитку Франції наприкінці XIX сторіччя. Проаналізувати розвиток фінансово-банківської сфери Франції та політику вивозу капіталу за кордон.

#### **Питання для самоконтролю**

1. Яке основні фактори сприяли промислому розвитку Німеччини у кінці XIX сторіччя?
2. Як розвивалось сільське господарство у Німеччині?
3. Які духовно-культурні фактор сприяли розвитку Німеччини як провідної держави світу?
4. Які економічні фактори сприяли швидкій індустріалізації промисловості США?
5. Які форми монополії були поширені у промисловості США?

6. Які причини зумовили втрату Англією домінування у світовій економіці наприкінці XIX сторіччя?
7. Які фактори сприяли вивозу капіталу за межі Англії?
8. Які причини гальмували розвиток Франції у 70-80 роках XIX сторіччя?
9. Які фактор сприяли лихварському характеру економіки Франції наприкінці XIX сторіччя?

### **Тема 9. Ринкові форми господарства в Україні та основні напрямки економічної думки (др. пол. XIX – поч. XX ст.).**

#### Питання для самостійної роботи

- 1.1. Вплив ідей німецької історичної школи на розвиток теоретичних досліджень в Україні.
- 1.2. Ринкове господарство у працях І.Вернадського, С.Подолінського.
- 1.3. Демократична економічна думка представників Галичини: М.Павлик, І.Франко, М.Драгоманов.
- 1.4. Теорія цінності та економічної кон'юнктури М.Тугана-Барановського.
- 1.5. Економіко-математичні дослідження Є.Слуцького.

#### Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення проаналізувати вплив ідей німецької історичної школи на економічні погляди Г.Цехановецького та І. Янжула. Проаналізувати економічну думку С.Вітте, К.Воблого, О.Миклашевського, Г.Симоненко, П.Струве, В.Святловського, які проголошували історичну школу основним напрямом вітчизняної економічної думки.

На підставі опрацьованої літератури охарактеризувати ідеї вільного підприємництва І. Вернадського . Проаналізувати господарські форми капіталу та роль приватної власності як основи господарювання в працях С.А. Подолінського.

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення проаналізувати ставлення до приватної власності у поглядах М. Павлика. Охарактеризувати основні економічні розробки І. Франко. Розкрити основні напрями дослідження капіталізму в економічних поглядах М. Драгоманова.

На підставі опрацьованої літератури охарактеризувати основні положення теорії цінності М. Тугана-Барановського. Проаналізувати дослідження теорії ринків та криз як підвалина теорії інвестиційних циклів у поглядах М. Тугана-Барановського.

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення проаналізувати математичні дослідження функції корисності Є Слуцького. Охарактеризувати розмежування статистики і науки у поглядах Є. Слуцького.

#### **Питання для самоконтролю**

1. Які основні положення критики А. Сміта та розвитку німецької історичної школи у поглядах Г Цехановського?
2. Які погляди на роль держави у розвитку економіки, податкову систему та підприємницькі союзи були характерні для І. Янжули?
3. Як розглядав німецьку історичну класичну школу та націоналізм С. Вітте?
4. Які основні позиції щодо концентрації та монополізації виробництва були у К. Воблого?
5. Як розглядав історію економічної теорії О. Миклашевський?
6. Які були погляди Г.Симоненко стосовно розвитку економіки, добробуту, економічних законів та ролі економічних шкіл щодо розвитку суспільства?
7. Які основні положення «ліберально-консервативного» вчення П. Струве?
8. Які основні напрями досліджень були характерні для В. Святловського?
9. Які були погляди І. Вернадського стосовно машинного виробництва та великого землеволодіння?
10. Які господарські форми капіталу виділяв С. Подолінський?
11. Як розглядав приватну власність М. Павлик?

12. Які економічні теорії опрацював І. Франко?
13. Які економічні теорії критикував І. Франко?
14. Які позитивні та негативні риси капіталізму виділяв М. Драгоманов?
15. Які основні положення теорії цінностей М. Туган-Барановського?
16. Які основні положення теорії ринків та криз М. Туган-Барановського?
17. У чому полягала особливість математичних досліджень функції корисності Є. Слуцького?
18. У чому полягає сутність «ефекту Слуцького»?

**Тема 10. Ринкове господарство Європейських країн в умовах державно-монополістичного розвитку та входження у світову систему господарства (перша пол. ХХ ст.).**

*Питання для самостійної роботи*

- 1.1. Посилення державно-монополістичних тенденцій та їх відображення в теоріях імперіалізму (Дж.А.Гобсон, Р.Гільфердинг), монополістичної (Дж.В.Робінсон, Е.Чемберлін) та ефективної конкуренції (Й.А.Шумпетера).
- 1.2. Економічні причини та наслідки Першої світової війни.
- 1.3. Економічні аспекти Версальської угоди. Праця Дж.М.Кейнса “Економічні наслідки Версальської угоди”. Плани Дауеса та Юнга.
- 1.4. Інституціональний напрям економічної думки як обґрунтування соціального контролю суспільства над економікою.
- 1.5. Неоліберальні теорії державного регулювання економіки.

*Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи*

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розкрити сутність та способи подолання імперіалізму в теоріях Дж. А Гобсона та Р Гільфердинга. Охарактеризувати основні аспекти та форми монополії у поглядах Дж.В.Робінсон. Проаналізувати основні положення теорії монополістичної конкуренції Е. Чемберліна. Розкрити сутність ефективної монополії та ефективної конкуренції Й.А. Шумпетера

На підставі опрацьованої літератури визначити основні групи причин Першої світової війни. Проаналізувати суперечливий характер наслідків Першої світової війни.

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розкрити економічні аспекти Версальської угоди для різних країн. Проаналізувати основні проблеми господарського розвитку Німеччини відповідно до праці Дж.М.Кейнса “Економічні наслідки Версальської угоди”. Розкрити основні положення плану Дауеса щодо відновлення економічного т військового потенціалу Німеччини. Охарактеризувати передумови, сутність та наслідки реалізації плану Юнга.

На підставі опрацьованої літератури визначити передумови та основні напрями інституціоналізму. Розкрити основні положення соціально-психологічного ,соціально-правового та кон’юнктурно-статистичного або емпіричного інституціоналізму.

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розкрити основні положення неолібералізму. Проаналізувати погляди представників англійської, французької, чиказької, неавстрійської, німецької шкіл неолібералізму.

**Питання для самоконтролю**

1. Які основні положення теорій імперіалізму Дж.А.Гобсона та Р.Гільфердинга?
2. Як розуміла сутність та основні форми монополії Дж. В. Робінсон?
3. Які основні положення теорії монополістичної конкуренції Е. Чемберліна?
4. У чому полягає сутність ефективної монополії та ефективної конкуренції Й.А. Шумпетера?
5. Які основні економічні та політичні причини Першої світової війни?
6. Які країни найбільше відчували позитивні та негативні наслідки Першої світової війни?
7. Які основні положення Версальської угоди?
8. Які причини обумовили появу планів Доуса та Юнга?

9. Які основні положення та напрями інституціоналізму?
10. Які основні положення та школи неолібералізму?

## **Тема 11. Розвиток ринкової економіки в господарствах провідних країн світу (50-80-ті роки ХХ ст.)**

### Питання для самостійної роботи

- 1.1. Глобалізація як нове явище у розвитку світових цивілізацій.
- 1.2. Відображення суті НТР в економічній думці.
- 1.3. Змішані економічні системи в економічній думці.
- 1.4. Причини поглиблення криз національних економік у 70-80-ті роки ХХ ст. та їх відображення у економічній думці.
- 1.5. Актуалізація неокласики в економічній думці. Особливості посткейнсіанства та нового кейнсіанства у 80-х рр. ХХ ст.
- 1.6. Неоконсервативні реформи державного регулювання: „тетчеризм” у Великобританії та „рейганоміка” у США.

### Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення проаналізувати передумови дослідження глобалізації. Охарактеризувати основні ознаки і рушійні сили глобалізації

На підставі опрацьованої літератури охарактеризувати теорію НТР П. Друкера. Проаналізувати основні положення „Маніфесту трієстої революції”. Розкрити особливості європейських концепції 50-60-х років щодо НТР.

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розкрити суть, процес формування та функціональні елементи змішаної економічної системи. Розкрити особливості формування змішаної економічної системи в розвинутих країнах світу. Проаналізувати основні економічні теорії стосовно змішаних економічних систем.

На підставі опрацьованої літератури проаналізувати причини та наслідки економічної кризи середини 70- років ХХ сторіччя та явище стагфляції. Охарактеризувати економічну кризу 80- років у США та Великобританії. Проаналізувати основні положення економічної думки щодо криз національних економік у 70-80 ті роки ХХ сторіччя.

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розкрити причини та основні положення неокласики в економічній думці. Проаналізувати основні напрями розвитку посткейнсіанства. Охарактеризувати основні положення нового кейнсіанства.

На підставі опрацьованої літератури проаналізувати основні напрями політики М Тетчер та досягнення її уряду у Великобританії. Охарактеризувати основні положення та економічні результати політики Р. Рейгана у США.

### **Питання для самоконтролю**

1. Яка роль Римського клубу у дослідженні глобалізації?
2. Які основні положення американської теорії НТР?
3. Яка сутність змішаної економічної системи?
4. Яка сутність стагфляції в економічній кризі 70-х років ХХ сторіччя?
5. Які теорії стали основою неоконсерватизму?
6. У чому полягала сутність посткейнсіанства?
7. Які особливості нового кейнсіанства відрізняли його від посткейнсіанства?
8. Які основні результати реформ М. Тетчер?
9. Які позитивні наслідки політики Р. Рейгана у США?

## **Тема 12. Функціонування національних господарств в системі глобальної економіки (90-і рр.. ХХ ст. – початок ХХІ ст.)**

### Питання для самостійної роботи

- 1.1. Вплив глобалізації на розвиток національних господарств.
- 1.2. Інтеграція Європи та особливості економічного розвитку європейських країн в її умовах.
- 1.3. Теорія суспільного вибору. Дж. Б'юкенен.

### Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розкрити розвиток глобалізації на рівні галузі, країни, світової економіки. Проаналізувати розвиток транснаціональних корпорацій та венчурного бізнесу. Визначити особливості розвитку економік США та Великобританії в умовах глобалізації.

На підставі опрацьованої літератури охарактеризувати етапи інтеграції та становлення Європейського союзу. Описати основні економічні наслідки та тенденції розвитку економіки держав-учасниць Європейського союзу.

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розкрити особливості теорії суспільного вибору. Проаналізувати основні передумови та положення теорії суспільного вибору за Дж. Б'юкененом.

### **Питання для самоконтролю**

1. Які тенденції свідчили про поширення глобалізації на світовий ринок?
2. Які основні сучасні тенденції розвитку транснаціональних корпорацій?
3. Які основні тенденції поширення венчурного бізнесу та інновацій в сфері економіки?
4. Які основні сфери аналізу та переваги теорії суспільного вибору?

## **Тема 13. Функціонування господарства України в умовах командно-адміністративної системи та його трактування в економічній думці.**

### Питання для самостійної роботи

- 1.1. Формування адміністративно-командної економічної системи та її характерні риси.
- 1.2. Політика індустріалізації. Основні етапи індустріалізації.
- 1.3. Суперечності розвитку сільського господарства в умовах індустріалізації.
- 1.4. Господарство України в роки війни та повоєнної відбудови.
- 1.5. Зниження ефективності командно-адміністративної економічної системи у 70-ті – першій половині 80-х років та проблеми вдосконалення господарського механізму.

### Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розкрити основні напрями формування адміністративно-командної економічної системи. Проаналізувати політику централізації управління економікою та згортання наукового обґрунтування економічного розвитку.

На підставі опрацьованої літератури охарактеризувати варіанти розвитку індустріалізації. Проаналізувати етапи індустріалізації та її соціально-економічні наслідки

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розкрити політику колективізації сільського господарства. Проаналізувати соціально-економічні наслідки Голодомору 1932-1933 років в Україні. Охарактеризувати зміни у формах виробництва та оплати праці в сільському господарстві.

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розкрити особливості розвитку господарства України у період війни. Проаналізувати особливості післявоєнного відбудовного періоду господарства України.

На підставі опрацьованої літератури проаналізувати причини та шляхи подолання кризових явищ в командно-адміністративній економічній системі у 70-х роках.



Проаналізувати спроби запровадження госпрозрахункової системи в господарській механізм

#### **Питання для самоконтролю**

1. Які основні ознаки адміністративно-командної економічної системи?
2. Які основні завдання мала вирішувати політика індустріалізації?
3. Що передбачала політика колективізації у сільському господарстві?
4. Чому Голодомор 1932-1933 року вважають штучним засобом боротьби більшовицької влади проти селян?
5. Як функціонувало господарство України у роки війни (1941-1945 рр.)?
6. Які шляхи удосконалення господарського механізму були розроблені у 70-першій половині 80-х років ХХ сторіччя в СРСР?

### **Тема 14. Становлення ринкової системи господарства в Україні (останнє десятиріччя ХХ – початок ХХІ ст.).**

#### Питання для самостійної роботи

- 1.1. Україна у світовій економічній кризі 2008 року.
- 1.2. Економіка України в період АТО-ООС (2014-2019 роки)

#### Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розкрити основні причини світової економічної кризи 2008 року. Проаналізувати соціально-економічні наслідки світової кризи для економіки України.

На підставі опрацьованої літератури охарактеризувати втрати економіки України від військових дій на території Донецької та Луганської областей. Проаналізувати особливості розвитку економіки України у 2015-2019 роках.

#### **Питання для самоконтролю**

1. Які основні прояви світової економічної кризи 2008-2009 років були в економіці України?
2. Як змінилось співвідношення основних галузей національної економіки під час світової кризи?
3. Які економічні причини сповільнили розвиток економіки України під час проведення АТО (2014-2018 рр.)?

### **1.5. Індивідуальні завдання**

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) студента денної форми навчання за тематикою навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки» виконується у вигляді наукової роботи у межах годин, відведених для самостійної роботи.

#### **1.5.1. Методичні рекомендації до виконання індивідуального завдання**

Тема наукової роботи обирається студентом добровільно з наведеного нижче переліку та закріплюється за ним науково-педагогічним працівником на початку семестру. Наукова робота – це самостійно виконане наукове дослідження певної проблеми, яке відповідає науковим принципам, має певну структуру, містить результат власного пошуку та обґрунтовані висновки. Підготовка ІНДЗ у такій формі передбачає:

- підбір та опрацювання літератури за темою наукової роботи;
- складання плану наукової роботи (*вступ, перше питання – розкриття теоретичних аспектів проблеми, друге питання – аналіз фактичних та статистичних даних, висновки, список використаної літератури та інформаційних джерел*);
- виклад основних ідей та пропозицій авторів;
- презентація та захист ІНДЗ відбувається під час проведення консультацій з навчальної

дисципліни (виступ до 8 хвилин, обсяг реферату-огляду – до 15 сторінок формату А4.).

Форма контролю – перевірка правильності виконання ІНДЗ із врахуванням самостійності, творчості, правильності розрахунків і вмінням захистити результати дослідження. Захист (до 8 хвилин) за темою наукової роботи відбувається під час проведення консультацій з навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки».

Доопрацьована наукова робота, що виконана за обраною темою, може бути заслухана на студентському науково-дослідному гуртку та подана на конкурс студентських наукових робіт з дотриманням установлених вимог. Результати наукової роботи можуть публікуватись у вітчизняному чи закордонному науковому виданні у формі статті, доповідатись на міжнародній, закордонній, всеукраїнській чи університетській конференціях з публікацією або без публікації тез, за що студенти одержують додаткові бали.

### **1.5.2. Темі наукових робіт**

1. Основні періоди розвитку господарства Давньої Греції
2. Особливості основних етапів соціально-економічного розвитку Давнього Риму.
3. Еволюція колонатної системи Стародавнього Риму.
4. Господарський розвиток античних міст-держав Північного Причорномор'я.
5. Економічна думка країн середньовічного Сходу.
6. Роль християнства в розвитку господарського життя суспільств Європи.
7. Ремесло і торгівля у господарській системі феодального суспільства.
8. Давньоруське місто: відмінні та спільні риси із середньовічними містами Західної Європи.
9. Перша наукова революція XVI – XVII ст. та її вплив на промисловий розвиток європейських держав.
10. Відтворення суспільного продукту у «Економічній таблиці» Ф. Кене
11. Порівняльна характеристика процесу первісного нагромадження капіталу у Нідерландах та Великій Британії.
12. Економічний розвиток країн Центральної та Східної Європи у XVI – XVIII ст.
13. Порівняльна характеристика промислових переворотів у Англії та Франції.
14. Сутність і значення промислового перевороту для формування матеріально-технічної бази ринкової економіки..
15. Особливості становлення політичної економії у Франції.
16. Методологія Дж. С. Мілля.
17. Етапи становлення класичної політичної економії.
18. Загальна характеристика класичної політичної економії.
19. Економічні погляди Михайла Балудянського та Семена Десницького.
20. Значення Харківського університету для поширення економічних знань в Україні.
21. Економічні погляди Івана Вернадського.
22. Особливості Другої науково-технічної революції в європейських державах.
23. Вплив акціонерної форми власності на структурні перетворення в економіці
24. Протекціонізм і лібералізм в площині становлення монополістичних об'єднань.
25. Методологія Альфреда Маршалла.
26. Загальна характеристика «маргіналістичної революції» в економічній науці.
27. Економічні погляди Кнута Вікселя.
28. Розвиток залізничного транспорту в Україні другої пол. XIX– поч. XX ст.
29. Наслідки столипінської реформи в сільському господарстві України.
30. Загальна характеристика Київської економічної школи та її вплив на еволюцію економічної думки в Україні.
31. Революційний характер наукових досягнень Дж. М. Кейнса.
32. Причини кризи неокласичної економічної теорії.
33. Вплив світової економічної кризи на становлення макроекономічного регулювання.
34. Зміст «кейнсіанської революції» в економічній теорії.
35. Теорія мультиплікатора, інвестицій і зайнятості в кейнсіанській теорії.
36. Особливості національних моделей соціально орієнтованого ринкового господарства.

37. Загальна характеристика розвитку «нових індустріальних країн» у другій половині ХХ ст.
38. Еволюція світової валютної системи у другій половині ХХ ст.
39. Концепція кейнсіансько-неокласичного синтезу.
40. Теоретичні основи неоконсервативної економічної політики 80-х рр. ХХ ст. провідних світових економік.
41. Теорія техноструктури Дж. К. Гелбрейта.
42. Основні риси інформаційного суспільства.
43. Характерні риси глобалізації світового господарства.
44. Порівняльна характеристика неоінституціоналізму і неолібералізму.
45. Зміст сучасної інформаційно-технологічної революції.
46. Економічні причини розпаду СРСР.
47. Структурна криза економіки України 90-х рр. ХХ ст.
48. Напрями ринкової трансформації економіки України на зламі ХХ–ХХІ ст.
49. Ринкове реформування промисловості та банківського сектору економіки України.
50. Сучасне антикризове регулювання економіки України

## **1.6. Підсумковий контроль**

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі екзамену.

### ***1.6.1. Питання для підсумкового контролю***

1. Предмет, методи та завдання курсу “Історія економіки та економічної думки”
2. Сутність та типи господарських систем.
3. Основні етапи господарської еволюції первісного суспільства.
4. Господарська сфера суспільства месопотамської цивілізації
5. Господарський розвиток стародавнього Єгипту та його відображення в економічній думці
6. Господарський розвиток та економічна думка Давньої Індії та Китаю.
7. Особливості державного устрою та господарського розвитку Давньої Греції
8. Економічна думка в Стародавній Греції (Ксенофонт, Платон, Арістотель)
9. Економічний розвиток Давнього Риму.
10. Економічна думка в Стародавньому Римі (брати Гракхи, Варрон, Колумелла).
11. Ремесло і торгівля у господарській системі феодального суспільства.
12. Ремесло і розвиток міст у Київській Русі.
13. Торгівля і грошові відносини у Київській Русі.
14. Економічна думка Київської Русі.
15. Основні риси господарського життя суспільств західноєвропейської цивілізації.
16. Суть і значення для розвитку ринкової економіки буржуазно-демократичні революції.
17. Великі географічні відкриття та їх соціально-економічні наслідки.
18. Особливості меркантилізму в різних країнах.
19. Аграрний переворот і розвиток мануфактури в Англії.
20. Історична школа в Німеччині.
21. Марксистська економічна теорія. Основні ідеї “Капіталу”.
22. Особливості становлення індустріальної цивілізації в країнах Західної Європи.
23. Зародження класичної школи в політичній економії в Англії і Франції (В. Петті, П. Буагільбер).
24. Економічна теорія фізіократів (Ф. Кене, А. Тюрго).
25. Дослідження основних проблем ринкового господарства в працях А.Сміта, Д.Рікардо та Дж.С.Мілля.
26. Особливості господарського розвитку української козацької держави.
27. Економічні передумови та сутність аграрних реформ 1848 р. в Австрії та 1861 р. в Росії. Їх наслідки для України.
28. Завершення промислового перевороту, виникнення акціонерних товариств та монополій.

29. Особливості розвитку економічної думки в Україні в другій половині XIX – початку XX ст. Ліберальний та радикальний (революційно-демократичний) напрями економічної думки в Україні.
30. Перетворення США в провідну індустріальну країну світу.
31. Економічний розвиток Німеччини та Франції наприкінці XIX ст.
32. Особливості економічного розвитку Японії і Росії в 70–90-х роках XIX ст.
33. Розвиток в Україні ідей класичної політичної економії.
34. Марксистська течія в українській економічній думці.
35. Економічна теорія М. Туган-Барановського та економіко-математичні дослідження Є. Слуцького.
36. Розвиток світового капіталістичного господарства на початку XX ст. та у період Першої світової війни.
37. Становлення системи регульованого капіталізму та її відображення в економічній думці.
38. Маржиналістська революція та її зв'язок зі змінами у світовому господарстві.
39. Австрійська школа граничної корисності.
40. Математична школа в економічній теорії.
41. Формування неокласичної традиції в політичній економії.
42. Американська школа маржиналізму.
43. Світова економічна криза 1929–1933 років.
44. “Новий курс” Ф. Рузвельта, його вплив на економіку США.
45. Відображення державно-монополістичних тенденцій в теоріях імперіалізму (Дж.А. Гобсон, Р. Гільфердинг, В.І. Ленін).
46. Теорії монополії та конкуренції Дж. Робінсон, Е. Чемберлена, Й. Шумпетера.
47. Господарство України в період “воєнного комунізму” та нової економічної політики (НЕП).
48. Виникнення кейнсіанства.
49. Економічний розвиток європейських країн і США у період Другої світової війни та її вплив на структуру народного господарства.
50. Формування та розвиток нової монетарної системи і наднаціональних фінансових організацій (МВФ, МБРР).
51. Монетаризм та рецепти стабілізації економіки М. Фрідмена.
52. Виникнення і загальна характеристика неолібералізму.
53. Марксистська течія в українській економічній думці. М. Зібер.
54. Проблеми ринкового розвитку у працях І. Вернадського, С. Подолинського, І. Франка.
55. Інституціоналізм та зростання його значення під впливом змін у господарській практиці.
56. Світова система господарства та фактори розвитку господарських сфер суспільств у повоєнний час.
57. Особливості економічних систем і форм господарювання провідних країн у другій половині XX ст.
58. Основні напрями розвитку економічної думки в другій половині XX ст. – початку XXI ст.
59. Розвиток економічної теорії в Україні в радянський період.
60. Розбудова національної економіки та розвиток економічної думки в Україні в умовах незалежності.

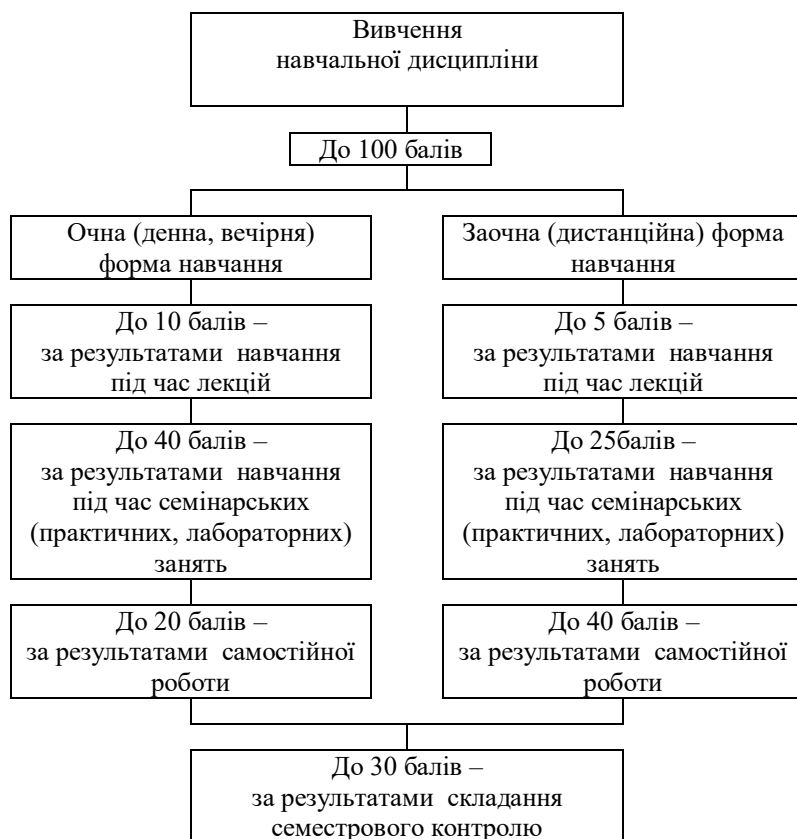
### ***1.6.2. Структура екзаменаційного білета***

1. Ремесло і розвиток міст у Київській Русі.
  2. “Новий курс” Ф. Рузвельта, його вплив на економіку США.
  3. Тести.
- 3.1. Історія економічної думки вивчає погляди вчених переважно у сфері:
    - а) політичного устрою суспільства;
    - б) перебігу природних явищ;
    - в) розвитку аграрного справи;
    - г) функціонування різних господарських процесів.
  - 3.2. У країнах Сходу основною продуктивною силою були:
    - а) раби;

- б) ремісники;
  - в) селяни-общинники;
  - г) правильна відповідь не наведена.
- 3.3. Передумови промислового перевороту в Німеччині на початку ХІХ ст.:
- а) відсутність феодального режиму на селі;
  - б) політична роздробленість країни;
  - в) зростання мануфактурної промисловості й розвиток капіталізму в сільському господарстві;
  - г) правильна відповідь не наведена
- 3.4. Предметом вивчення класичної політекономії є:
- а) сфера обігу;
  - б) сфера виробництва;
  - в) сфера обігу і сфера виробництва одночасно;
  - г) виробничі відносини і продуктивні сили.
- 3.5. Сфера суспільного виробництва, яку досліджували фізіократи:
- а) обігу;
  - б) промисловості;
  - в) послуг;
  - г) сільського господарства.
- 3.6. Яка праця, на думку У. Петті, створює вартість?
- а) будь-яка, що затрачена на виробництво товару;
  - б) затрачена в сільському господарстві;
  - в) затрачена на видобуток золота і срібла;
  - г) затрачена у промисловості.
- 3.7. Назвіть найбільше господарське досягнення Стародавнього Єгипту.
- а) зрошувальна система землеробства;
  - б) будівництво пірамід;
  - в) виготовлення паперу;
  - г) друкування монет.
- 3.8. Термін “цивілізація” при вивченні економічної історії переважно вживається у значенні:
- а) будь-яка форма існування живих істот, наділених розумом;
  - б) рівень суспільного розвитку культури, досягнутий в тій чи іншій формації;
  - в) стадії (етапи) історичного розвитку людського суспільства;
  - г) людство, яке є світовим соціальним фактором.
- 3.9. Видатним представником конфуціанства у Стародавньому Китаї був:
- а) ) Арістотель;
  - б) Варрона;
  - в) Мен-цзи
  - г) Пісістрата.
- 3.10 У староіндійському трактаті “Артхашастра” прибуток:
- а) включався в ціну товару як частина витрат;
  - б) розглядався як винагорода підприємця;
  - в) розглядався як результат найманої праці;
  - г) не розглядався.

## 2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:



2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 8 лекційних занять за денною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій							
			1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Денна	8	1,3	2,5	3,8	5,0	6,3	7,5	8,8	10

2.3. З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 17 семінарських занять за денною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п.4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 28 серпня 2020 року, протокол № 1).

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	10 тем	Номер теми														Усього балів
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	14
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	6														6
	Усього балів															20

### 3. Рекомендовані джерела

#### Тема 1

1. Базилевич В.Д., Гражевська Н.І., Гайдай Т.В., Леоненко П. М., Нестеренко А. П. Історія економічних учень: навчальний посібник. К.: Знання, 2004.1300 с.
2. Богиня Д. П., Краус Н. М., Манжура О. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посібник. Хмельницький : ХНУ, 2010. 428 с.
3. Золотих І.Б. Історія економічних вчень: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 186 с.
4. Історія економіки та економічної думки: від ранніх цивілізацій до початку ХХ ст.: навч. посіб. / за ред.: В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. К.: Знання, 2011. 566 с.
5. Історія економічних вчень: підручник / за ред.. Тарасевича В.М., Петруні Ю. Є. К: "Центр учбової літератури", 2013. 352 с.
6. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. проф. С. В. Степаненка. К: КНЕУ, 2010. 743 с.
7. Любохинець Л.С., Шавкун В.М., Бабич Л.М Історія політичних та економічних вчень: навч. посіб. К.: "Центр учбової літератури", 2013. 294 с.
8. Пармаклі Д.М., Філіппова С.В, Добрянська Н.А. Історія економічних вчень: навчальний посібник. Одеса, 2018. 113 с.
9. Степаненко С. В., Феценко В. М., Антонюк С. Н., Тимочко Н. О. Історія економіки та економічної думки: курс лекцій. К. : КНЕУ, 2006. 664 с.
10. Теліщук М. М. Історія економіки та економічної думки (у схемах і таблицях): навчальн. посіб. Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2015. 556 с.
11. Шевченко О. О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 280 с.
12. Юхименко П. І., Леоненко П.М. Історія економіки та економічної думки: підручник К. : Знання, 2011. 646 с.
13. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.

#### Тема 2

1. Базилевич В.Д., Гражевська Н.І., Гайдай Т.В., Леоненко П. М., Нестеренко А. П. Історія економічних учень: навчальний посібник. К.: Знання, 2004.1300 с.
2. Богиня Д. П., Краус Н. М., Манжура О. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посібник. Хмельницький : ХНУ, 2010. 428 с.
3. Історія економіки та економічної думки: від ранніх цивілізацій до початку ХХ ст.: навч. посіб. / за ред.: В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. К.: Знання, 2011. 566 с.
4. Історія економічних вчень: підручник / за ред.. Тарасевича В.М., Петруні Ю. Є.К: "Центр учбової літератури", 2013. 352 с.

5. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. проф. С. В. Степаненка. К: КНЕУ, 2010. 743 с.
6. Любохинець Л.С., Шавкун В.М., Бабич Л.М Історія політичних та економічних вчень: навч. посіб. К.: “Центр учбової літератури”, 2013. 294 с.
7. Пармаклі Д.М., Філіппова С.В, Добрянська Н.А. Історія економічних вчень: навчальний посібник. Одеса, 2018. 113 с.
8. Теліщук М. М. Історія економіки та економічної думки (у схемах і таблицях): навчальн. посіб. Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2015. 556 с.
9. Шевченко О. О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 280 с.
10. Юхименко П. І., Леоненко П.М. Історія економіки та економічної думки: підручник К. : Знання, 2011. 646 с.
11. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.

### Тема 3

1. Базилевич В.Д., Гражевська Н.І., Гайдай Т.В., Леоненко П. М., Нестеренко А. П. Історія економічних вчень: навчальний посібник. К.: Знання, 2004.1300 с.
2. Богиня Д. П., Краус Н. М., Манжура О. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посібник. Хмельницький : ХНУ, 2010. 428 с.
3. Золотих І.Б. Історія економічних вчень: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 186 с.
4. Історія економіки та економічної думки: від ранніх цивілізацій до початку ХХ ст.: навч. посіб. / за ред.: В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. К.: Знання, 2011. 566 с.
5. Історія економічних вчень: підручник / за ред.. Тарасевича В.М., Петруні Ю. Є. К: “Центр учбової літератури”, 2013. 352 с.
6. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. проф. С. В. Степаненка. К: КНЕУ, 2010. 743 с.
7. Любохинець Л.С., Шавкун В.М., Бабич Л.М Історія політичних та економічних вчень: навч. посіб. К.: “Центр учбової літератури”, 2013. 294 с.
8. Пармаклі Д.М., Філіппова С.В, Добрянська Н.А. Історія економічних вчень: навчальний посібник. Одеса, 2018. 113 с.
9. Степаненко С. В., Фещенко В. М., Антонюк С. Н., Тимочко Н. О. Історія економіки та економічної думки: курс лекцій. К. : КНЕУ, 2006. 664 с.
10. Теліщук М. М. Т Історія економіки та економічної думки (у схемах і таблицях): навчальн. посіб. Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2015. 556 с.
11. Шевченко О. О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 280 с.
12. Юхименко П. І., Леоненко П.М. Історія економіки та економічної думки: підручник К. : Знання, 2011. 646 с.
13. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.

### Тема 4

1. Базилевич В.Д., Гражевська Н.І., Гайдай Т.В., Леоненко П. М., Нестеренко А. П. Історія економічних вчень: навчальний посібник. К.: Знання, 2004.1300 с.
2. Богиня Д. П., Краус Н. М., Манжура О. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посібник. Хмельницький : ХНУ, 2010. 428 с.
3. Золотих І.Б. Історія економічних вчень: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 186 с.
4. Історія економіки та економічної думки: від ранніх цивілізацій до початку ХХ ст.: навч. посіб. / за ред.: В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. К.: Знання, 2011. 566 с.



5. Історія економічних вчень: підручник / за ред.. Тарасевича В.М., Петруні Ю. Є. К: “Центр учбової літератури”, 2013. 352 с.
6. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. проф. С. В. Степаненка. К: КНЕУ, 2010. 743 с.
7. Любохинець Л.С., Шавкун В.М., Бабич Л.М Історія політичних та економічних вчень: навч. посіб. К.: “Центр учбової літератури”, 2013. 294 с.
8. Пармаклі Д.М., Філіппова С.В, Добрянська Н.А. Історія економічних вчень: навчальний посібник. Одеса, 2018. 113 с.
9. Степаненко С. В., Фещенко В. М., Антонюк С. Н., Тимочко Н. О. Історія економіки та економічної думки: курс лекцій. К. : КНЕУ, 2006. 664 с.
10. Теліщук М. М. Т Історія економіки та економічної думки (у схемах і таблицях): навчальн. посіб. Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2015. 556 с.
11. Шевченко О. О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 280 с.
12. Юхименко П. І., Леоненко П.М. Історія економіки та економічної думки: підручник К. : Знання, 2011. 646 с.
13. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.

#### **Тема 5**

1. Базилевич В.Д., Гражевська Н.І., Гайдай Т.В., Леоненко П. М., Нестеренко А. П. Історія економічних учень: навчальний посібник. К.: Знання, 2004.1300 с.
2. Богиня Д. П., Краус Н. М., Манжура О. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посібник. Хмельницький : ХНУ, 2010. 428 с.
3. Золотих І.Б. Історія економічних вчень: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 186 с.
4. Історія економіки та економічної думки: ХХ- початок ХХІ ст. [Текст] : навч. посіб. / за ред.: В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. К.: Знання, 2011. 582 с.
5. Історія економіки та економічної думки: від ранніх цивілізацій до початку ХХ ст.: навч. посіб. / за ред.: В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. К.: Знання, 2011. 566 с.
6. Історія економічних вчень: підручник / за ред.. Тарасевича В.М., Петруні Ю. Є. К: “Центр учбової літератури”, 2013. 352 с.
7. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. проф. С. В. Степаненка. К: КНЕУ, 2010. 743 с.
8. Любохинець Л.С., Шавкун В.М., Бабич Л.М Історія політичних та економічних вчень: навч. посіб. К.: “Центр учбової літератури”, 2013. 294 с.
9. Пармаклі Д.М., Філіппова С.В, Добрянська Н.А. Історія економічних вчень: навчальний посібник. Одеса, 2018. 113 с.
10. Степаненко С. В., Фещенко В. М., Антонюк С. Н., Тимочко Н. О. Історія економіки та економічної думки: курс лекцій. К. : КНЕУ, 2006. 664 с.
11. Теліщук М. М. Історія економіки та економічної думки (у схемах і таблицях): навчальн. посіб. Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2015. 556 с.
12. Шевченко О. О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 280 с.
13. Юхименко П. І., Леоненко П.М. Історія економіки та економічної думки: підручник К. : Знання, 2011. 646 с.
14. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.

#### **Тема 6**

1. Базилевич В.Д., Гражевська Н.І., Гайдай Т.В., Леоненко П. М., Нестеренко А. П.

- Історія економічних учень: навчальний посібник. К.: Знання, 2004. 1300 с.
2. Богиня Д. П., Краус Н. М., Манжура О. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посібник. Хмельницький : ХНУ, 2010. 428 с.
  3. Золотих І.Б. Історія економічних вчень: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 186 с.
  4. Історія економіки та економічної думки: від ранніх цивілізацій до початку ХХ ст.: навч. посіб. / за ред.: В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. К.: Знання, 2011. 566 с.
  5. Історія економічних вчень: підручник / за ред.. Тарасевича В.М., Петруні Ю. Є. К: "Центр учбової літератури", 2013. 352 с.
  6. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. проф. С. В. Степаненка. К: КНЕУ, 2010. 743 с.
  7. Любохинець Л.С., Шавкун В.М., Бабич Л.М Історія політичних та економічних вчень: навч. посіб. К.: "Центр учбової літератури", 2013. 294 с.
  8. Пармаклі Д.М., Філіппова С.В, Добрянська Н.А. Історія економічних вчень: навчальний посібник. Одеса, 2018. 113 с.
  9. Степаненко С. В., Фещенко В. М., Антонюк С. Н., Тимочко Н. О. Історія економіки та економічної думки: курс лекцій. К. : КНЕУ, 2006. 664 с.
  10. Теліщук М. М. Історія економіки та економічної думки (у схемах і таблицях): навчальн. посіб. Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2015. 556 с.
  11. Шевченко О. О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 280 с.
  12. Юхименко П. І., Леоненко П.М. Історія економіки та економічної думки: підручник К. : Знання, 2011. 646 с.
  13. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.

#### Тема 7

1. Базилевич В.Д., Гражевська Н.І., Гайдай Т.В., Леоненко П. М., Нестеренко А. П. Історія економічних учень: навчальний посібник. К.: Знання, 2004. 1300 с.
2. Богиня Д. П., Краус Н. М., Манжура О. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посібник. Хмельницький : ХНУ, 2010. 428 с.
3. Золотих І.Б. Історія економічних вчень: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 186 с.
4. Історія економіки та економічної думки: від ранніх цивілізацій до початку ХХ ст.: навч. посіб. / за ред.: В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. К.: Знання, 2011. 566 с.
5. Історія економічних вчень: підручник / за ред.. Тарасевича В.М., Петруні Ю. Є. К: "Центр учбової літератури", 2013. 352 с.
6. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. проф. С. В. Степаненка. К: КНЕУ, 2010. 743 с.
7. Любохинець Л.С., Шавкун В.М., Бабич Л.М Історія політичних та економічних вчень: навч. посіб. К.: "Центр учбової літератури", 2013. 294 с.
8. Пармаклі Д.М., Філіппова С.В, Добрянська Н.А. Історія економічних вчень: навчальний посібник. Одеса, 2018. 113 с.
9. Степаненко С. В., Фещенко В. М., Антонюк С. Н., Тимочко Н. О. Історія економіки та економічної думки: курс лекцій. К. : КНЕУ, 2006. 664 с.
10. Теліщук М. М. Історія економіки та економічної думки (у схемах і таблицях): навчальн. посіб. Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2015. 556 с.
11. Шевченко О. О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 280 с.
12. Юхименко П. І., Леоненко П.М. Історія економіки та економічної думки: підручник К. : Знання, 2011. 646 с.
13. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та

### Тема 8

1. Базилевич В.Д., Гражевська Н.І., Гайдай Т.В., Леоненко П. М., Нестеренко А. П. Історія економічних учень: навчальний посібник. К.: Знання, 2004.1300 с.
2. Богиня Д. П., Краус Н. М., Манжура О. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посібник. Хмельницький : ХНУ, 2010. 428 с.
3. Золотих І.Б. Історія економічних вчень: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 186 с.
4. Історія економіки та економічної думки: від ранніх цивілізацій до початку ХХ ст.: навч. посіб. / за ред.: В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. К.: Знання, 2011. 566 с.
5. Історія економічних вчень: підручник / за ред.. Тарасевича В.М., Петруні Ю. Є. К: “Центр учбової літератури”, 2013. 352 с.
6. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. проф. С. В. Степаненка. К: КНЕУ, 2010. 743 с.
7. Любохинець Л.С., Шавкун В.М., Бабич Л.М Історія політичних та економічних вчень: навч. посіб. К.: “Центр учбової літератури”, 2013. 294 с.
8. Пармаклі Д.М., Філіппова С.В, Добрянська Н.А. Історія економічних вчень: навчальний посібник. Одеса, 2018. 113 с.
9. Степаненко С. В., Феценко В. М., Антонюк С. Н., Тимочко Н. О. Історія економіки та економічної думки: курс лекцій. К. : КНЕУ, 2006. 664 с.
10. Теліщук М. М. Історія економіки та економічної думки (у схемах і таблицях): навчальн. посіб. Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2015. 556 с.
11. Шевченко О. О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 280 с.
12. Юхименко П. І., Леоненко П.М. Історія економіки та економічної думки: підручник К. : Знання, 2011. 646 с.
13. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.

### Тема 9

1. Базилевич В.Д., Гражевська Н.І., Гайдай Т.В., Леоненко П. М., Нестеренко А. П. Історія економічних учень: навчальний посібник. К.: Знання, 2004.1300 с.
2. Богиня Д. П., Краус Н. М., Манжура О. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посібник. Хмельницький : ХНУ, 2010. 428 с.
3. Золотих І.Б. Історія економічних вчень: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 186 с.
4. Історія економіки та економічної думки: від ранніх цивілізацій до початку ХХ ст.: навч. посіб. / за ред.: В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. К.: Знання, 2011. 566 с.
5. Історія економічних вчень: підручник / за ред.. Тарасевича В.М., Петруні Ю. Є. К: “Центр учбової літератури”, 2013. 352 с.
6. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. проф. С. В. Степаненка. К: КНЕУ, 2010. 743 с.
7. Любохинець Л.С., Шавкун В.М., Бабич Л.М Історія політичних та економічних вчень: навч. посіб. К.: “Центр учбової літератури”, 2013. 294 с.
8. Пармаклі Д.М., Філіппова С.В, Добрянська Н.А. Історія економічних вчень: навчальний посібник. Одеса, 2018. 113 с.
9. Степаненко С. В., Феценко В. М., Антонюк С. Н., Тимочко Н. О. Історія економіки та економічної думки: курс лекцій. К. : КНЕУ, 2006. 664 с.
10. Теліщук М. М. Історія економіки та економічної думки (у схемах і таблицях): навчальн. посіб. Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС

України, 2015. 556 с.

11. Шевченко О. О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 280 с.
12. Юхименко П. І., Леоненко П.М. Історія економіки та економічної думки: підручник К. : Знання, 2011. 646 с.
13. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.

### Тема 10

1. Базилевич В.Д., Гражевська Н.І., Гайдай Т.В., Леоненко П. М., Нестеренко А. П. Історія економічних учень: навчальний посібник. К.: Знання, 2004.1300 с.
2. Богиня Д. П., Краус Н. М., Манжура О. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посібник. Хмельницький : ХНУ, 2010. 428 с.
3. Золотих І.Б. Історія економічних вчень [текст]: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 186 с.
4. Історія економіки та економічної думки: ХХ- початок ХХІ ст.: навч. посіб. / за ред.: В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. К.: Знання, 2011. 582 с.
5. Історія економічних вчень: підручник / за ред.. Тарасевича В.М., Петруні Ю. Є. К: “Центр учбової літератури”, 2013. 352 с.
6. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. проф. С. В. Степаненка. К: КНЕУ, 2010. 743 с.
7. Любохинець Л.С., Шавкун В.М., Бабич Л.М Історія політичних та економічних вчень: навч. посіб. К.: “Центр учбової літератури”, 2013. 294 с.
8. Пармаклі Д.М., Філіппова С.В, Добрянська Н.А. Історія економічних вчень: навчальний посібник. Одеса, 2018. 113 с.
9. Степаненко С. В., Фещенко В. М., Антонюк С. Н., Тимочко Н. О. Історія економіки та економічної думки: курс лекцій. К. : КНЕУ, 2006. 664 с.
10. Теліщук М. М. Історія економіки та економічної думки (у схемах і таблицях): навчальн. посіб. Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2015. 556 с.
11. Шевченко О. О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 280 с.
12. Юхименко П. І., Леоненко П.М. Історія економіки та економічної думки: підручник К. : Знання, 2011. 646 с.
13. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.

### Тема 11

1. Базилевич В.Д., Гражевська Н.І., Гайдай Т.В., Леоненко П. М., Нестеренко А. П. Історія економічних учень: навчальний посібник. К.: Знання, 2004.1300 с.
2. Богиня Д. П., Краус Н. М., Манжура О. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посібник. Хмельницький : ХНУ, 2010. 428 с.
3. Золотих І.Б. Історія економічних вчень [текст]: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 186 с.
4. Історія економіки та економічної думки: ХХ- початок ХХІ ст. [Текст] : навч. посіб. / за ред.: В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. К.: Знання, 2011. 582 с.
5. Історія економічних вчень: підручник / за ред.. Тарасевича В.М., Петруні Ю. Є. К: “Центр учбової літератури”, 2013. 352 с.
6. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. проф. С. В. Степаненка. К: КНЕУ, 2010. 743 с.
7. Любохинець Л.С., Шавкун В.М., Бабич Л.М Історія політичних та економічних вчень: навч. посіб. К.: “Центр учбової літератури”, 2013. 294 с.

8. Пармаклі Д.М., Філіппова С.В, Добрянська Н.А. Історія економічних вчень: навчальний посібник. Одеса, 2018. 113 с.
9. Степаненко С. В., Фещенко В. М., Антонюк С. Н., Тимочко Н. О. Історія економіки та економічної думки: курс лекцій. К. : КНЕУ, 2006. 664 с.
10. Теліщук М. М. Історія економіки та економічної думки (у схемах і таблицях): навчальн. посіб. Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2015. 556 с.
11. Шевченко О. О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 280 с.
12. Юхименко П. І., Леоненко П.М. Історія економіки та економічної думки: підручник К. : Знання, 2011. 646 с.
13. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.

## Тема 12

1. Базилевич В.Д., Гражевська Н.І., Гайдай Т.В., Леоненко П. М., Нестеренко А. П. Історія економічних вчень: навчальний посібник. К.: Знання, 2004.1300 с.
2. Богиня Д. П., Краус Н. М., Манжура О. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посібник. Хмельницький: ХНУ, 2010. 428 с.
3. Золотих І.Б. Історія економічних вчень: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 186 с.
4. Історія економіки та економічної думки: ХХ- початок ХХІ ст. [Текст] : навч. посіб. / за ред.: В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. К.: Знання, 2011. 582 с.
5. Історія економічних вчень: підручник / за ред.. Тарасевича В.М., Петруні Ю. Є. К: “Центр учбової літератури”, 2013. 352 с.
6. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. проф. С. В. Степаненка. К: КНЕУ, 2010. 743 с.
7. Любохинець Л.С., Шавкун В.М., Бабич Л.М Історія політичних та економічних вчень: навч. посіб. К.: “Центр учбової літератури”, 2013. 294 с.
8. Пармаклі Д.М., Філіппова С.В, Добрянська Н.А. Історія економічних вчень: навчальний посібник. Одеса, 2018. 113 с.
9. Степаненко С. В., Фещенко В. М., Антонюк С. Н., Тимочко Н. О. Історія економіки та економічної думки: курс лекцій. К. : КНЕУ, 2006. 664 с.
10. Теліщук М. М. Історія економіки та економічної думки (у схемах і таблицях): навчальн. посіб. Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2015. 556 с.
11. Шевченко О. О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 280 с.
12. Юхименко П. І., Леоненко П.М. Історія економіки та економічної думки: підручник К. : Знання, 2011. 646 с.
13. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.

## Тема 13

1. Базилевич В.Д., Гражевська Н.І., Гайдай Т.В., Леоненко П. М., Нестеренко А. П. Історія економічних вчень: навчальний посібник. К.: Знання, 2004.1300 с.
2. Богиня Д. П., Краус Н. М., Манжура О. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посібник. Хмельницький : ХНУ, 2010. 428 с.
3. Золотих І.Б. Історія економічних вчень: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 186 с.
4. Історія економіки та економічної думки: ХХ- початок ХХІ ст.: навч. посіб. / за ред.: В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. К.: Знання, 2011. 582 с.
5. Історія економічних вчень: підручник / за ред.. Тарасевича В.М., Петруні Ю. Є. К: “Центр учбової літератури”, 2013. 352 с.

6. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. проф. С. В. Степаненка. К: КНЕУ, 2010. 743 с.
7. Любохинець Л.С., Шавкун В.М., Бабич Л.М Історія політичних та економічних вчень: навч. посіб. К.: “Центр учбової літератури”, 2013. 294 с.
8. Пармаклі Д.М., Філіппова С.В, Добрянська Н.А. Історія економічних вчень: навчальний посібник. Одеса, 2018. 113 с.
9. Степаненко С. В., Феценко В. М., Антонюк С. Н., Тимочко Н. О. Історія економіки та економічної думки: курс лекцій. К. : КНЕУ, 2006. 664 с.
10. Теліщук М. М. Історія економіки та економічної думки (у схемах і таблицях): навчальн. посіб. Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2015. 556 с.
11. Шевченко О. О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 280 с.
12. Юхименко П. І., Леоненко П.М. Історія економіки та економічної думки: підручник К. : Знання, 2011. 646 с.
13. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.

#### Тема 14

1. Богиня Д. П., Краус Н. М., Манжура О. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посібник. Хмельницький : ХНУ, 2010. 428 с.
2. Історія економіки та економічної думки: підруч. / за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. Тернопіль : ТНЕУ, 2015 792 с.
3. Історія економіки та економічної думки: ХХ- початок ХХІ ст. : навч. посіб. / за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. - К. : Знання, 2011. - 582 с.
4. Історія економічних вчень: підручник / за ред.. Тарасевича В.М., Петруні Ю. Є. К: “Центр учбової літератури”, 2013. 352 с.
5. Краус Н.М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2014. 504 с.
6. Кухар О. В. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 328с.
7. Пармаклі Д.М. Історія економічних вчень: навчальний посібник / Д.М. Пармаклі, С.В. Філіппова, Н.А. Добрянська - Одеса, 2018. 113 с.
8. Теліщук М. М. Історія економіки та економічної думки (у схемах і таблицях): навчальн. посіб. Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2015. 556 с.
9. Чорна Л.О. Історія економіки та економічної думки: навчальний посібник. – Вінниця: Видавничо-редакційний відділ ВТЕІКНТЕУ, 2015. 324 с.
10. Шевченко О. О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 280 с.
11. Юхименко П. І., Леоненко П.М. Історія економіки та економічної думки: підручник К. : Знання, 2011. 646 с.
12. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.

#### 4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

- |  |  |
|--|--|
| 1. <a href="http://nbuv.gov.ua/">http://nbuv.gov.ua/</a>       | – Веб-сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського  |
| 2. <a href="http://gntb.gov.ua/ua/">http://gntb.gov.ua/ua/</a> | – Веб-сайт державної науково-технічної бібліотеки України          |
| 3. <a href="http://www.ounb.km.ua/">http://www.ounb.km.ua/</a> | – Веб-сайт Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки |

**Розробник навчально-методичних матеріалів:**

***Викладач дисципліни:***

доцент кафедри менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування,  
кандидат економічних наук, доцент

\_\_\_\_\_ А. В. Корюгін

26 серпня 2019 року

Схвалено кафедрою менеджменту, фінансів, банківської справи та  
страхування

27 серпня 2019 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_ В. П. Синчак

27 серпня 2019 року

Декан факультету управління та економіки

\_\_\_\_\_ Т.В. Терещенко

27 серпня 2019 року

Погоджено методичною радою університету 27 серпня 2019 року, протокол  
№ 1.

Голова методичної ради \_\_\_\_\_ І.Б. Ковтун

27 серпня 2019 року

---

Обліковий обсяг – 1,66 ум. др. арк.